

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-47774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m072247774@gmail.com

התקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
33

מרחשוון תשע"ט

נושא החודש:
התחזקות [ב]

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

'אזמרה' לאלוקי בעודי

אבל הא גופא קשיא - מדוע נברא דבר כזה שמפריע ומונע את המטרה; אם באמת רצונו של השם יתברך הוא שנעשה רצונו, וגלוי לפניו שגם אנתו רוצים בכך - מדוע למונע את זה, על ידי היצר הרע או 'העולם' או 'שניהם יחד'? בעצם, קצר יותר: מדוע נברא 'אדם' ולא מספיק 'מלאך'? הרי המלאכים אין להם יצר הרע, והם עושים עבודה נקיה ומושלמת, בלי תירוצים ובלי חכמות, ובלי סיפורים על 'מניעות' ו'מעברים'. מה הצורך אם כן בבריאה כזו שכל כולה אומרת 'בעיות'; החלל 'מהבעיות' הפשוטות של הצורך באכילה ושינה ופרנסה, שלא מניח לעסוק כל היום והלילה בתורה ו'עבודת השם', וכלה ב'בעיות' הקשות יותר של יצר הרע נסיונות ונפילות.

התשובה הפשוטה והידועה היא - בשביל הבחירה! הן מצד השם יתברך - שעיקר הנחת רוח שיש לו איננו מעצם עשיית המצוות, אלא מ'הבחירה' בהם. והן מצדנו - שעיקר התענוג שבקבלת השכר, הוא כאשר הוא בא כ'תשלום' ולא כ'מתנה'. להלן ננסה להבין את פנימיות העניין.

ניגון ושייר

השיר והניגון - תופסים מקום מאד מרכזי ביהדות. התורה נקראת 'שירה' [כתבו לכם את השירה הזאת], התפילה נקראת 'רינה' [לשמוע אל הרינה ואל התפילה]. השם יתברך אוהב 'שירות ותשבחות' [הבוחר בשירי זמרה], ודוד המלך עיקר מעלתו הוא היותו 'נעים זמירות ישראל'. ביציאת מצרים מודגש עניין השירה [שירה חדשה שבו גאולים, משה ובני ישראל לך ענו שירה], והגאולה מתבטאת בשירה [שירו לה' שיר חדש, יפצחו הרים רינה, ועוד הרבה].

ניגון - הוא הכח החזק ביותר שיש בעולם. את מה שאי אפשר לעשות בדיבור ולא בעשייה - אפשר לעשות עם ניגון. ניגון יכול להפוך את מצב רוחו, הרגשתו ואפילו דעתו של האדם. אין כמו ניגון להשרות אווירה, לרומם לפסגות, או להפיל לעצבות ולתאוות. הניגון יש לו ביטוי עוצמתי שאין דומה לו. ובעצם שום דבר בעולם אין לו קיום ללא איזה 'ניגון'. בדברי רבינו (סימן סד) מבואר שלכל 'אמונה' יש שיר מיוחד, ולכל 'חכמה' יש שיר מיוחד.

השיר והניגון הם אלו שמלווים את העולם, מאז יסודו

המשך בעמוד ב' <<<

במאמר הקודם (גליון 31 אב-אלול תשע"ח), התחלנו לעסוק ב'תורת ההתחזקות'. הקדמנו לבאר שלא ייתכן להניח שהתורה רק מלמדת אותנו מה 'צריך' לעשות, ולא מלמדת אותנו באותה מדה מה עושים כאשר 'לא מצליחים' לעשות, או גרוע יותר - כאשר נופלים חלילה. ולכן 'תורת ההתחזקות' היא ממש הכרח, והיא בוודאי חלק חשוב ונכבד בתורה.

לאחר מכן התבאר נקודת העניין בקצרה, שעיקר התכלית שלנו היא להתקרב להשם יתברך. ולכן, אין שום עניין ותכלית בהצלחה כמותית וחיצונית, אלא רק בהצלחה מהותית ופנימית. וזה הגורם לכך שכל אדם עובר מצבים של עליות וירידות - הכל בכדי לכונן אותו אל המטרה האמיתית, שלא להתמקד בעצמו ובהצלחתו, אלא בהתקרבות להשם יתברך שהיא ההצלחה האמיתית. במאמר זה יתבאר בעז"ה מהלך נוסף מדוע על האדם לעבור עליות וירידות, ומתוך הדברים נלמד שלא מדובר במציאות של 'בדיעבד', שמצריכה ממילא עצות איך 'להתמודד' אתה, אלא במציאות שהיא 'לכתחילה', שמצריכה לימוד והבנה איך 'לחיות' אותה, ואיך להפיק את התועלת הנכונה שאיננו יכולים להגיע אליה אלא בדרך זו.

[הדברים מוסדים על שני מאמרים בליקוטי מוהר"ן (סימן נד, וסימן רפב) שנאמרו כהמשך זה לזה, וכן על 'ההלכה' הראשונה בליקוטי הלכות (השכמת הבוקר הלכה א), ועוד].

לכאורה לא מובן. השם יתברך נתן לנו תורה ורוצה שנקיים אותה. אנחנו גם כן רוצים את אותו דבר בדיוק, כפי שגילו חז"ל (ברכות יז) 'גלוי וידוע לפניך שרצונו לעשות רצונך'. אז מה הבעיה? מי מפריע? הוא רוצה ואנחנו רוצים, אז בבקשה...

מי באמת מפריע? היצר הרע! הוא זה שמנסה ולפעמים מצליח לסחוב אותנו לכיוון אחר. בעצם, מדוע נקרא לו 'יצר הרע' שנשמע משהו מפחיד ומאיים - נקרא לו 'העולם' (עין ליקוטי מוהר"ן סימן כ"ה, שצריך לכוונת שם חדש ליצר הרע - 'כח המדמה'). העולם מציע הרבה דברים, דברים שהם לא דווקא כרצון התורה ואפילו להיפך - וזה נראה בהחלט מעניין ומפתה. וזה בעצם מה שחוצץ בין הרצון של השם יתברך וגם שלנו לעשות את דבר הנכון - לבין המציאות שלא תמיד תואמת לוה.

דבר המערכת

שגרה אפורה

זהו זה, עברו הימים הטובים, וחזרנו אל השגרה האפורה והמשעממת. אה, וגם המעוננת והגשומה.

אז ככה; קודם כל - הימים הטובים לא 'עברו' אלא נכנסו עמוק עמוק פנימה. והם לא יצאו משם כל כך מהר, אולי בבין הזמנים אב... [אם נשמור - אז גם זה לא].

דבר שני - לא 'חזרנו אל'. מדובר בעולם חדש, שמעולם לא היה כאן, ואנחנו עומדים לפגוש בו לראשונה. חודש חשוון חדש, זמן חדש, חורף חדש, הכל חדש.

והדבר שלישי והעיקרי - שאם נפנים את שני הדברים הראשונים, אז כבר אין כאן 'שגרה', בטח לא 'אפורה' ו'משעממת'; אלא עבודה חדשה ומרגשת בכל חודש חדש ובכל יום חדש, עבודה מלאה צבע וחיות. כי אם זה משהו חדש שאף פעם לא היית: בו - אולי אמצא בו דברים חדשים שמעולם לא הכרת!?

וכשכך נחליט - אז גם הענינים והגשם יצטרפו לריקוד הזה, ויהפכו לניגון של 'משיב הרוח ומוריד הגשם' [מהגן, זוכרים?].

זהו כוחם של הצדיקים ותורתם; לקחת את התורה המוכרת, המצוות שאנו רגילים עליהם, החיים הפשוטים והכל כך כל כך רגילים - ולהפוך אותם למלאי משמעות ועניין, צבע, אור, מתיקות, חיות (השלם את החסר...!)

וזה בדיוק הזמן. יחד עם השנה החדשה - מותר ומומלץ לנער את האבק הלבן שהצטבר על השער, או על העיניים, ולפתוח עיניים צעירות וחדשות - על העולם, על התורה, ועל החיים.

ובעז"ה ננסה לעשות זאת ביחד מעל גבי הגליון. לקחת שוב את הנושאים 'המוכרים מדי' או להיפך - 'הלא מקובלים בכלל', ולבחון אותם מחדש, להיכנס לקרביהם ולחלוב מהם את המסקימום והמיטב. דרך המאמרים, המכתבים, הרעיונות והראיונות. ומי יודע - אולי נמצא משהו חדש? ואולי הוא יהיה טוב יותר מכל מה שהכרנו? אולי, והלוואי.

חורף ארוך לפנינו - הזדמנות ארוכת טווח לזריעת והולדת מוח חדש, לב חדש, וחיים חדשים.

בסייעתא דשמיא, ננסנו למתכונת קבועה יותר ומסודרת יותר, ואנו תקווה להתמיד בו ולהמשיך בו במשך השנה הקרובה ולהלן.

בגליון זה נעסוק שוב בתורת ההתחזקות, והפעם מזווית חדשה. כמו כן מופיעים בו מדורים חדשים וגוונים חדשים, ביניהם סדרה חדשה על 'סודות הניגון' במשנת מוהר"ן מברסלב.

בגליון גם מופיע סיקור על הכינוס המרכזי שנערך בחודש הקודם, והודעה משמחת על המשך עריכת 'כינוסים', במתכונת חודשית ו'איזורית' (פרטים במודעות שבסוף הגליון), ועוד דברים חדשים שהופיעו עם השנה החדשה.

קראו ותתחדשו

הנושאים הבאים:

אדר א - כבוד
אדר"ב - תוכחה ומחלוקת
ניסן - הזמן והמקום

כסליו - ידיעה ובחירה
טבת - ממון ופרנסה [א]
שבט - ממון ופרנסה [ב]

[כמרומו בתיבת 'בראשית' אותיות 'שיר תאב', כמובא בזה"ק], לאורך קיומו [עבודת האבות עם הצאן, עבודת הקרבנות בבית המקדש, עבודת הנביאים, ועוד] ועד תיקונו המושלם [שאז יגן משיח את 'שיר הנפלאות' על גבי כינור של שבעים ושנים נימין [עיין ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ח]].

מהו כוחו של הניגון, מדוע הוא כל כך חשוב, ואיך בעצם יוצרים אותו?

בירור הטוב מהרע

הניגון מבטא את תמצית תפקיד האדם בעולמו.

העולם כולו מורכב מתערובת של טוב ורע. בכל פרט שיש בעולם - כל דומם, צומח, חי ומדבר - יש בו טוב ויש בו רע. הטוב שבו הוא האור האלוהי ששוכן בקרבו ומחיה אותו, והרע שבו הוא המראה והביטוי החיצוני שיש לו, שמראה אותו כיישות ומציאות עצמית.

המלאכים - אינם מתמודדים עם תערובת, הם רואים במוחש את האור האלוהי שמאיר להם כל הזמן. גם לנו יש זמנים ומצבים כאלו. ברגעים מרוממים של שבת או יום טוב, או איזה 'שבת ויום טוב פרטי', ימים אור רגעים בהם אפשר לממש בידיים את מציאות ה', ולהתמוסס מול התענוג הזה. באותם רגעים העולם אינו קיים, אינו תופס מקום.

גם הם אינם מתמודדים עם תערובת. הם לעולם לא רואים את אור ה'. בשבילם העולם הוא כל המציאות, 'כאן נמצא כאן היה' ותו לא. וגם לנו יש זמנים ומצבים כאלו. רגעים קשים של חושך מוחלט שאפשר לממש בידיים את החושך, ולהשתגע מהמחשבה: היש ה' בקרבנו. באותם רגעים, העולם קיים ועוד איך, קשה ומאיים.

אבל ברוב הזמן אנחנו נמצאים באמצע: השם נמצא כאן 'חלקית' וגם העולם 'קיים'; מרגישים טוב אבל לא כל כך, רגע אור ורגע חושך, רגע מוצלח ורגע פחות מוצלח או הרבה פחות, ימים של 'חול' פשוטים ואפורים, בהם הטוב והרע, האור והחושך שולטים בערבוביא. אלו הם רגעים שיש רק לנו - יהודים - לא למלאכים ולא לגויים ובעלי חיים. וכאן שטח הפעולה.

התפקיד שלנו הוא 'בירור'. השם יתברך רוצה להעניק לנו את הטוב, אבל רוצה שאנחנו בעצמנו נחפש את הטוב ונמצא אותו. הוא אומר לנו: בנים יקרים! אני כאן אבל מתחבא. תחפשו אותי, וכשתגלו אותי - תגלו בעצם את הטוב. זאת אומרת: ה'טוב' איננו 'תשלום' על הבחירה והעבודה שלנו, תשלום שמקבלים בעולם הבא, אלא הוא 'בעצמו' הבחירה והעבודה שלנו, ואנו מקבלים אותו כאן ועכשיו: אנו מחפשים את הטוב, וכשמוצאים אותו - אז הנה הוא בידיים שלנו.

הדרך שלנו לעשות את הבירור הזה - הוא על ידי התורה והמצוות. התורה מלמדת אותנו איך למצוא את ה' בכל דבר ובכל מקום. והמצוות נותנים לנו את הכח לחפור בחושך, לקלף את ההסתרה, ולגלות את האור המסתתר.

ניגון - עולה ויורד

ואיך עושים זאת למעשה? זהו סודו של הניגון.

ההיפך הגמור מניגון - הוא מצב קבוע ותמידי. מלאכים שאינם עוסקים ב'בירור' - נמצאים באופן קבוע על 'תו' אחד ארוך ומתמשך. 'תו' טוב מאיר ומתוק, אבל מונוטוני. ההיפך הם הגויים - שחיים על 'תו' אחד ארוך ומדכא. הניגון - כל מהותו הוא תרבות של תווים, שמתחלפים בזה אחר זה, ויחד יוצרים את הניגון.

העולם הוא מקום מאד מגוון ומפתיע. כל כך הרבה פריטים נמצאים לנו מול העיניים בכל מבט, כל כך הרבה סוגי זמנים ומצבים. בכל יום נפגש האדם עם לא פחות מאלפי פריטים ומצבים. וכל אחד מהם הוא 'תו'. האדם בוחר איך לגשת אל הדבר אותו הוא רואה ואל המצב אותו הוא פוגש. האם בצורה 'ריאלית' ו'סקפטית', מה שאני רואה זה מה יש ותו לא - ואז הוא יוצר 'תו' עצוב ומדכא, או בצורה אמיתית של אמונה ודעת, כשהוא מסתכל 'בעד' הדבר ו/או המצב, ומחפש משהו יותר עמוק: איפה ה' נמצא פה, ואיך אני חווה דווקא דרך הפריט הזה ו/או המצב הזה סוג חדש של קרבת ה' - ואז הוא יוצר 'תו' חי שמח ועיניו.

אך לא רק; מלבד מה שהניגון נוצר מתווים 'מתחלפים', הוא נוצר גם ובעיקר מתווים 'עולים ויורדים'. ניגון שרק עולה או רק יורד - אינו ניגון, [אלא מקסימום 'קורס לנגינה'... שצורם באוזניים ומגרה את העצבים]. וכך בדיוק נראה המגשר של העולם; בלי הודעה מוקדמת ובלי תכנית 'מסודרת' - אנו עוברים בזה אחר זה ממצב אחד למשנהו, עליה וירידה ושוב עליה; ועלינו לעמוד במשימה - להתחבר מיד אל המצב החדש, ולמצוא את ה'תו' שמתחבא בו. וכך בכל יום ובכל שעה, נוצר ניגון חדש, מהרבה הרבה תווים, חדשים ומתחלפים, עולים ויורדים.

והניגון הזה - הוא משהו אחר לגמרי. ה'טוב' הוא טוב וכל אחד רוצה אותו, ה'חסד' הוא חסד וכל אחד רוצה לקבל אותו. אבל 'שיר' הוא משהו חדש - 'טוב' שמתגלה מתוך ה'רע', ו'אור' שמתגלה מתוך ה'חושך', ואז - זה לא רק 'חסד', אלא 'עונג', תענוג חזק וכובש שאין לו תחליף ואי אפשר להשיג אותו בשום דרך אחרת, וזו הסיבה לכל העליות והירידות, מפני שרק כך נוצר הניגון הערב והמתוק שהוא התענוג של העולם הבא.

כשם שבעולם - אנו צריכים לברר את הטוב מהרע, גם בתוכנו עצמנו - עלינו לברר את הטוב מהרע. הרע - הוא המראה החיצוני שלי, שכשאני מסתכל במראה אני מתבייש בו; כזה לא יפה, כזה לא מוצלח, כל כך הרבה נפילות אכזבות כשלונות וריקנות. הטוב - הוא הנקודות הטובות שיש בי, שהם האור האלוהי שמסתתר בקרבי. עלינו לחפש את הטוב הזה, ולתפוס אותו בכל הכח בשתי הידים, ולומר בהחלטיות: זה מה שאני. וכך גם לגבי שאר בני אדם - לחפש בהם את הטוב, ולהכריז: פלוני? כולו טוב! אלמוני? כולו אור! ומה נהיה מכך? ניגון.

על זה נאמר: אזמרה לאלוקי! איך? 'בעודי', בטיפת הטוב שבי - שמתבררת מתוך הרע.

הייתי שם

עוד איכשהו מכיר. הם אמנם מחזקים ומעוררים באופן נפלא - אך זה עדיין, כנראה, בתוך מסגרת של 'נקודת הצדיק' (עיין ליקוטי מוהר"ן סימן ל"ד).

אבל אצל רבינו, כידוע, זה לא לגמרי מספיק. צריך גם 'נקודת החבר' (עי"ש).

את החשמל שהרגשנו כולנו עם תחילתו של הפ'אנל' - ותשאלו את מי שהיה שם - היה כמעט אפשר לממש בידיים. פתאום התברר שכשחברים מתקבצים יחד לבירור דעת רבינו, רבינו לא עומד מנגד. הוא מגיע ל'שטח' במלא הדרתו, ומאיר דיבורים נכונים ובידורים עמוקים, ובעיקר - את אורו הנפלא והנשגב. אותו אור שאנחנו מכירים, אבל פי שמונה.

איך אנ"ש היו אומרים? "רבינו לא שולח 'מכתבים פרטיים' אלא מגיע ל'חבורה' שמחפשים את אורו".

אז אמנם היום בדרך כלל 'חבורה' הכוונה לרוג'לאך פלוס דרשן מדופלם, אך, ברוך ה' - לא אלמן ישראל, וב'הקבצו' שומרים על המסורת המקורית: פותחים דיון על הנושא המדובר - במקרה שלנו: קירוב - כשמלבד חברי הפאנל הנפלאים העוסקים בחיי היומיום בתחום המדובר, גם הציבור משתתף בבירור באופן פעיל כשכולם מחפשים ומבקשים לדעת מהי דעתו של רביה"ק בכל שאלה אקטואלית העולה על השולחן.

באמת בנקודה הזו אני רוצה לעצור לרגע מהתיאור האישי, ולהודות מקרב ליבי לידיד נפשי (אם יש לי זכות להיכנס למועדון החברים שלו...). העומד בראש הארגון הנפלא והמיוחד 'הקבצו', ומשקיע את כל כולו עבור המפעל האדיר הזה; אם זה בגליונות איכותיים מאוד, ואם זה בכינוסים מהסוג הנפלא והמקורי הזה, כאלו שרק הוא יכול היה לעשות...

אז נחזור לבית שמש.

אמנם לא הסתכלתי על השעון, אבל הפ'אנל' הזה לקח לפחות שעתיים. אנשים, ואני בתוכם, 'ליקקו' את האצבעות, ואילולי היה מכריז המנחה על סיום הכינוס בשל האוטובוס האחרון לירושלים שכבר יצא, כנראה שהיינו מסיימים עם הכרזת 'הגיע זמן ק"ש של שחרית'...

גם אני שייך לאלו שלא ממש אוהבים תיאורים גרנדיוזיים, או כאלו שנועדו לשיווק כוזב או יחצון מוסדות סרק. אבל אם כל כתבות הרעם באים להציג חיקוי של משהו אמיתי - אז נראה לי שהייתי במשהו האמיתי.

כמו רבים אחרים, גם אני הוזמנתי להשתתף בכינוס המרכזי של 'הקבצו', ואף נקראתי לתת יד בארגון האירוע. זכות גדולה שכזו, אפשר להגיד 'לא'!?

שולחנות לפה שולחנות לשם, מזרח, שלט שלא הודפס (כידוע ריבוי המניעות, וה'תקע כף רך יעקב' בכל עניין קדוש) הכנת והגשת הכיבוד, ומתכוננים לפתיחת המעמד. הציבור מתחיל לבא בהמוניו, ואני - כמו כולם - תופס לי מקום מובחר בשולחן האמצעי, מיקום אסטרטגי ממנו אף אחד לא יוכל להסתיר לי את הדוברים...

הכינוס מתחיל, כשפתח המעמד נשמעים דברי פתיחה נפלאים, לאחר מכן דרשה מאלפת ומיוחדת אודות דרכי הקירוב ה'קובנציונליים' ודרכי הקירוב האמיתיים, ולאחריו סיפור התקרבות מפעים, כשמדקה לדקה אני מתחיל להבין שאני נמצא בכנס ש... מריח לי משהו מסוג אחר. אחרת לגמרי ממה שהכרתי. לטובה כמובן.

ברוך ה' הייתי בברסלב כל ימי, נולדתי וגדלתי בתוך החממה הברסלבאית, שמעתי אלפי שיעורים וישבתי במאות חבורות. אמנם כולם טובים ויפים ומעבירים תוכן נפלא, אבל כאן ראיתי לראשונה פירוש חי על הביטוי: "או שאתה מקורב, או שאתה עדיין לא מקורב". ישנו - מסתבר - חן מיוחד דווקא באלו ה'מקורבים', אלו שהיו צריכים לחצות את נהר דינוור אל אורו של רביה"ק, אלו שחיפשו מזרז אמיתי לנשמתם - ומצאו אותו, כמובן, אצל רבינו. באלו, דווקא דרך החתחתים שהם עברו הגדילה את כלי החיפוש, וממילא גם את כלי הקיבול.

בעודי מהרהר על רצוני להיות 'מקורב' הגם שנולדתי בברסלב - קיבלתי את הזעזוע השני.

מסתבר שלדרשות - נלהבות וחדורות אמונה ככל שהיו - יש צבע מסוים, ואת הצבע הזה אני

התחזקות [ב]

יעקב: שלום משה, איך עברו החגים?

משה: החגים לא 'עברו' ב"ה אלא 'נכנסו' עמוק עמוק בפנים, ועתידים ללות אותנו כל השנה בעינינו. אבל ב"ה החגים נחוגו בהתרומומות נפש ונפלאה, כי אכן כאשר זוכים לעסוק בספרי הצדיקים ולהבין את הפנימיות של כל חג וכל מצוה - זה טעם אחר לגמרי.

למען האמת - לא משנה 'איך' עברו החגים, אלא עצם העובדה שזכינו לחיות בחגים הללו - זה עיקר העניין, גם אם לא הרגשנו כלום ולא התחברנו לכלום. כי העיקר בסופו של דבר הוא עצם האמונה בהם. ובכן, על מה נשוחח הפעם?

יעקב: בחודש אלול דברנו אודות הנושא של 'התחזקות', והיה לי מן תועלת מרובה. אבל יש נקודה שמטרידה אותי ושמעתי אותה מוכמה אנשים, שלכאורה ה'התחזקות' הוא דבר מסוכן, כי על ידי ה'התחזקות' אדם מרגיש שהוא בסדר גמור והכל טוב, ואם כן לא צריך להתאמן ללמוד ולהתפלל ולהתגבר על היצר הרע, כי הרי "הכל טוב"?

משה: זו טעות נפוצה בעניין ה'התחזקות', אך היא מצויה בעיקר אצל אלו שלא ניסו את זה בפועל...

נראה כאילו ההתחזקות היא איזשהו 'כדור הרגעה', בסגנון של 'הכל בסדר, לך לישון', ולכן זה נראה כאילו זה עלול לגרום לחלשה ורפיין בעבודת ה', אבל האמת היא בדיוק להפך - כל החולשה של האדם והרפיין שלו בעבודת ה', הוא אך ורק מחמת שאין לו התחזקות, וממילא מרוב אכזבה ותסכול הוא נשבר ומתייאש, אבל כשהאדם משתמש עם 'דרכי ההתחזקות' - אזי אינו נופל ואינו מתייאש, אלא אדרבא, מתחדש בכל פעם מחדש וממשיך לעבוד את השי"ת בשמחה, מאיזה מקום ומצב שהוא נמצא, כמו שהוא ולפי כוחותיו, ואז אין לו סיבה לעולם ליפול לחולשה ורפיין.

יעקב: אני צריך להאמין לך, כי לא ניסיתי בפועל. אבל הזכרת בדבריך שיש 'דרכי ההתחזקות', אז אולי תבאר על איזה 'דרכים' אתה מדבר, ואולי מתוך כך אוכל לראות שדבריך נכוחים?

משה: האמת, שכל מאמר בליקוטי מוהר"ן - כוללת בתוכה הרבה דרכי התחזקות נפלאים, וכן כל 'הלכה' בליקוטי הלכות - גם כשאינו מדבר בפירוש על הנושא של התחזקות, מכל מקום יכולים להבין ולהוציא מזה הרבה דרכים של התחזקות.

אבל יש כמה וכמה מאמרים שעוסקים בעניין זה בפירוש, ומבוארים בהם יסודות נפלאים מאוד של חיזוק, וגם בליקוטי הלכות שישנם מאות 'הלכות' שמוקדשים בפירוש לנושא הזה, וכמעט אין 'הלכה' שאין בו פירוש דיבורי התחזקות נפלאים, וכפי שמקובל הייתה הוראה מפורשת מדברי רבי נתן, שבכל פעם כשהוא מגיע לנושא הזה 'ישחרר את העט' (כלומר, שלא יקמץ בכתיבה).

לאור כך מובן, שמדובר בתורה שלמה שאי אפשר בשיחה אחת לרכז את כולה ואפילו לא בקיצור ובתמצית, ולכן כל מי רוצה לחזק את נפשו, הדבר המומלץ ביותר הוא פשוט ללמוד בספרים שמדברים על זה, כמה שיותר, ובפרט בספר הנפלא 'משיבת נפש' ששם מלוקט בתמצית כל הנושא של ה'התחזקות' מתוך המובא בליקוטי מוהר"ן ובליקוטי הלכות, וכל אלו שעוסקים בוה - מעידים שזה הפך להם את החיים לטובה, כולל גם ובעיקר אלו שעוסקים בנערים מתמודדים ['נושרים'] שמעידים שאין כלי חזק יותר להחזיר אותם למוטב ולהפוך את לבם לגמרי כמו הספר הזה.

שהוא מחפש את כבוד עצמו ולכן כשאינו מצליח, קשה לו להתאמן, אבל כשהאדם מתרגל להסתכל במשקפיים של כבוד המקום, אזי הוא עובד את השי"ת בכל מקום, ואדרבא דווקא כשהוא רחוק יותר, משם עולה כבוד שמים יותר ויותר וכו'.

יעקב: אני חוזר לשאלתי הראשונה - מדוע אין חשש שהדברים הללו יגרמו לרפיין חלילה?

משה: אם נתבונן בהם בשלש הדוגמאות הללו נראה מיד שה'התחזקות' היא בעצם 'ירישה' מהאדם לקום ולעשות מעשה, כי האדם מטבעו נוטה ליפול ולהיחלש מחמת שהוא כל כך רחוק, ועל ידי ההתחזקות הוא מקבל מסר שאומר: אדרבא, דווקא אתה אם תעשה עכשיו איזה נקודה של דבר שבקדושה - יהיה מזה נחת רוח מיוחדת להשי"ת, וא"כ על תלך לישון אלא תחזק לחטוף טוב, וכמו כן שני הנקודות הקודמות מחייבות את האדם לא להיגרר לעצבות וייאוש, אלא אדרבא להתמקד רק בטוב, מתוך ידיעה שבכל פעולה שלו נבנים עולמות וממילא בשום אופן אינו יכול לישון לו.

הדברים הם רק כדוגמא, כי כמו שהקדמנו תורת ההתחזקות צריכה הרבה לימוד והרבה הרחבה, אבל בכל זאת חשוב לקבל את היסוד.

יעקב: אני רוצה לברר נקודה נוספת: לכאורה כל העניין של ה'התחזקות' הוא פשוט 'דרכי חשיבה' נכונים, מה שבעצם נקרא היום עבודה 'פסיכולוגית'?

משה: חסי ושלום. ובאמת בשביל להבין את הנקודה הזו צריך הרבה לעסוק בעומק ביסודות הלימודים האלו ואי אפשר במסגרת כזו להיכנס לזה באריכות, אבל במילה אחת: יש הבדל עקרוני מאוד בין ה'התחזקות' הקדושה לבין ה'הבדל הפסיכולוגיה' הפסולה, ה'פסיכולוגיה' עוסקת בלהעצים את כח הנפש בדרך של גאווה; "אני גדול", "אני שווה", וכיוצא בזה, ולכן זה גם בדרך כלל לא כל כך עובד... מה שאין כן תורת ההתחזקות האמיתית היא בדיוק הפוך; אני באמת רחוק וקטן מאוד, אבל דווקא מחמת זה אני יכול לעשות כזה נחת רוח להשי"ת, אז שדווקא מחמת זה עלי לטמון בכל נקודה טובה כי גם זה לא מגיע לי, נמצא שניקוד ההתחזקות היא דווקא על ידי שפלות והכנעה, ולכן זה עובד! זה נקודה עמוקה קצת וצריכה הרבה לימוד, אבל היסוד ברור.

הקשר הזה חשוב מאוד לדעת שעניין ההתחזקות אינו סתם כדי לתת לאדם הרגשה טובה, אלא הוא ממש חלק מעבודת ה', כי על האדם לברר ביוריס בכל דבר בעולם - לברר את הטוב מהרע, והביורור הראשון והעיקרי הוא לברר את הנפש מהרע שחופה עליה שהוא העצבות, זה נקודה יסודית מאוד, ואולי בפעם אחרת נרחיב על הנקודה הזו יותר.

לסיום, ישנה נקודה חשובה שצריכה להיאמר, שסוף סוף עיקר הכח של ההתחזקות תלוי באמונת צדיקים שיש לאדם, כי כשאדם שומע את דיבורי ההתחזקות "לעוד משפטי", לפעמים זה יחזק אותו ולפעמים לא, אבל כשהאדם יודע את גדולת הצדיקים, ויודע שבשצדיק אומר משפט זה לא "סטטיק", רק השגה נוראה שהצדיק משיג את גדולת השי"ת ורחמי, וגדולת עם ישראל, ומתוך כך אומר את הדיבור שאמר, הכל מקבל תמונה אחרת לגמרי, ולכן רואים שכל שאדם זוכה להאמין בצדיקים באמת, הוא יכול יותר להתחזק מדבריהם.

יעקב: אכן יסודות עמוקים מחד, ויסודיים ונפלאים מידך, חזקת אותי, אני מוכה לפעם הבאה.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

בית היין

התחזקות [ב]

גם בשאלו תחתית - אפשר לעבוד את ה'

אֶפְלוּ אִם יִפְלֵ, חֵס וְשֵׁלוֹם, לְמִקוֹם שֶׁיִּפְלֵ אֶפְלוּ בְּשֵׁאל תַּחְתִּית, גַּם בְּן אֵל יִתְאַשׁ עֲצָמוֹ לְעוֹלָם, וְתָמִיד יִחַפֵּשׂ וַיִּבְקֵשׂ אֶת הַשֵּׁם יְהוָה, וַיִּחַזַּק עֲצָמוֹ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, בְּכָל מַה שֶׁיִּזְכֵּר, כִּי גַם בְּשֵׁאל תַּחְתִּית נִמְצָא הַשֵּׁם יְהוָה, וְגַם שֵׁם יְכוּלֵן לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יְהוָה, וְזֶה הַחֲנִית: "וְאַצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּהָן" (ליקוטי מוהר"ן סימן ו)

אפילו הפחות שבישראל - השם יתברך מתפאר בו

כִּי יֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הַתְּפָארוֹת בְּפִרְטֵי, שֶׁהֵשֵׁם יְהוָה מִתְּפָאֵר עִמּוֹ בְּפִרְטֵי, וְאֶפְלוּ בְּפָחוֹת שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל, אֶפְלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, כֹּל זְמַן שֶׁשֵּׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עֲלָיו [כִּי נִקְרָא 'פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל']. יֵשׁ בּוֹ הַתְּפָארוֹת פִּרְטֵי, שֶׁהֵשֵׁם יְהוָה מִתְּפָאֵר עִמּוֹ בְּפִרְטֵי. וְכֵן בְּפִרְטֵי פִּרְטֵי, כִּי בְּכָל אִיבָר וְאִיבָר וּבְכָל תְּנוּעָה וְהִנּוּגָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַתְּפָארוֹת אֶחָד. וַיֵּשׁ לְפַעֲמִים

שְׂאִיזָה פָּחוֹת שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה נִעְנוּעֵם עִם הַפֶּאֶה שְׁלוֹ, וְהֵשֵׁם יְהוָה יֵשׁ לוֹ הַתְּפָארוֹת גְּדוֹל גַּם מְאֹד (שם, סימן ז)

לחפש את הטוב שיש בו

בְּשִׁמְתִּחִיל לְהִסְתַּפֵּל בְּעֲצָמוֹ וְרוֹאֶה שֶׁאֵין בּוֹ שׁוֹם טוֹב, וְהוּא מְלֵא חֲטָאִים, וְרוֹצֵה הַבְּעַל דְּבָר לְחַפְּיוֹ עַל יְדֵי זֶה בְּעֲצָבוֹת וּמְרָה וְהַדְּבָר שֶׁחֻזְרָה, חֵס וְשֵׁלוֹם, אֶף עַל פִּי כֵן אֲסוּר לוֹ לְפַל מְאֹד, רַק צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְמַצֵּא בְּעֲצָמוֹ אִיזָה מַעַט טוֹב, כִּי אִיךְ אֶפְשֶׁר שֶׁלֹּא עֲשֶׂה מְמִיזוֹ אִיזָה מַצְוָה אוֹ דְּבָר טוֹב, וְאֶף שֶׁשִּׁמְתִּחִיל לְהִסְתַּפֵּל בְּאוֹתוֹ הַדְּבָר הַטוֹב, הוּא רוֹאֶה שֶׁהוּא גַם בְּן מְלֵא פְּצָעִים וְאֵין בּוֹ מֵתָם, הֵינּוּ שְׂרוּאָה שֶׁגַם הַמַּצְוָה וְהַדְּבָר שֶׁבִּקְדָה שֶׁאֶבְרָה לַעֲשׂוֹת, הוּא גַם בְּן מְלֵא פְּנִיּוֹת וּמַחְשָׁבוֹת זְרוֹת וּפְגָמִים הַרְבֵּה, עִם כֹּל זֶה אִיךְ אֶפְשֶׁר שֶׁלֹּא יִרְוֶה בְּאוֹתָהּ הַמַּצְוָה וְהַדְּבָר שֶׁבִּקְדָה שֶׁאִיזָה מַעַט טוֹב, כִּי עַל כָּל פְּנִים אִיךְ שֶׁהוּא, עַל כָּל פְּנִים הִיא אִיזָה נִקְדָה טוֹבָה <<<

לימוד תורה

שאלה:

בכל פעם שאני רוצה להתיישב ללמוד אני תיכף נזכר מהרבה דברים שצריך לסדר, ומכמה דברים שאני מוכרח לומר ולדבר עם אנשים וכדומה, ואיני מצליח לבוא ליישוב הדעת ללמוד כראוי?

תשובה:

ראשית דבר יש לדעת כלל גדול, שהתורה מטרת את המחשבה של האדם והיא מוציאה את כל הבלבולים שלו ומקדשת את שכלו להיות ביישוב הדעת גדול מאוד.

ואחד מהדרכים שהיא מקדשת את המחשבה הוא על ידי כך שדווקא כאשר מתיישב ללמוד - הוא נזכר מכל הענינים שהיה טרוד בהם במשך התקופה האחרונה, ומכל הדברים שצריך לדבר עם אנשים, ועל ידי שמתגבר להסירה דעת בהם, ומכריח את עצמו ללמוד תורה בכח גדול, ולא לשים ליבו לסדר כל הדברים שצריך לסדר, אזי על ידי בעצמו נטהר מחשבתו ומתקדש שכלו, עד שזה בעצמו יפתור לו את כל העניינים שצריך לעשות (כמובן מליקו"מ תורה א)

כי המחשבות האלו אינם עליו סתם כך, אלא הם באים לקבל תיקון, כי כל העניינים שהאדם טרוד בהם במחשבתו - יש בהם פגם גדול באמונה, כי שוכח שם את השם יתברך, ולכן דווקא כאשר בא ללמוד תורה - באות המחשבות האלו ומתעררות מחדש בשביל לקבל תיקון על ידי זה בעצמו שאדם יתגבר להסירה דעת מהם ולעשות רצון ה' לעסוק בתורתו הקדושה (וכמו שהמחשבות באים לקבל תיקון בשעת התפילה) (נחת השולחן על תורה א' להרה"ק ר' נחמן מטשערין ז"ל).

ולכן אל יתבהל בראותו שאינו מצליח ללמוד ביישוב הדעת, כי אדרבא רק באופן הזה שייסיח דעתו פעם אחר פעם מכל עניניו ויתיישב ללמוד מתוך הבלבול, על ידי זה בעצמו תתיישב עליו דעתו במשך הזמן.

שאלה:

אבל למעשה אני מרגיש כל הזמן שאלו דברים דחופים שבוערים בקרבי שאני מוכרח לסדרם או לומר אותם כעת ממש?

תשובה:

בדרך כלל אם תתרגל להתיישב ללמוד אפילו מתוך בלבולים ואפילו באמצע עניינים שאתה חייב לסדר - תגלה הרבה פעמים שבאמת העניינים הסתדרו לבד, או שתבין אחרי הלימוד שחלק מהדברים כלל לא היו נכונים וטוב שלא הלכת לומר אותם וכו' וכו'.

אך עיקר הקושי בזה הוא בשעת הנסיון, שאז אתה מרגיש שאתה הולך להפסיד כאן משהו גדול, ואם לא תאמר את מה שרוצה לומר לחברך, או שלא תסדר עכשיו את מה שאתה צריך לעשות, מי יודע מה תפסיד, ועל כך צריך אתה לשכנע את עצמך שברגע שאתה חוטף ספר, אזי באמת אינך מפסיד כלום.

וכמו שרביז"ל הוכיח את אחד בענין התמדת הלימוד (שיחות הר"ן סימן ז') 'מדוע לא תלמד, מה תפסיד בזה הלא תקבל עולם הבא'.

ולשון זה יכול מאוד מאוד לסייע במצבים כאלו, התוכחה הנעימה והמתוקה הזו: 'מה תפסיד אם תלמד?!' באמת אינך מפסיד כלום, לכל היותר גם אם נדמה לך שתפסיד כאן משהו, הלא תקבל עולם הבא בעבור כך.

ודווקא הלשון הקדוש הזה 'מה תפסיד אם תלמד' (שהוא לשון של תוכחה שאינו רגיל בספרים הקדושים) יכול לתת הרבה כוחות לוותר על הרבה דברים אחרים, ולחטוף כמה מיילים של תורה.

ואפילו אם אתה באמת טרוד ויש עניינים חשובים וכדומה שעליך לעסוק בהם, בכל זאת אפשר לחטוף לפחות כמה רגעים של תורה, פשוט להפסיק לרגע לחשוב מכל הדברים, ולתפוס ספר במקום בלי הרבה חשבונות של מה אני ריווח כעת, ובאיזה ספר כדאי לעסוק וכו', ולהתחיל ללמוד כמה דקות, מתוך אמונה שבדאי מרוויח.

>>> המשך

בהמצוה והדבר טוב שעשה, כי צריך האדם לחפש ולבקש למצוא בעצמו איזה מעט טוב, כדי להחיות את עצמו, ולבוא לידי שמחה פנימי, ועל ידי זה שמתפשט ומצא בעצמו עדין מעט טוב. על ידי זה הוא יוצא באמת מן חובה לך זכות ויכול לשוב בתשובה, בבחינות "יעוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואינו" (שם, סימן רפב)

גם מי שמרגיש רחוק - הוא קרוב לה'

פי יש שוכני עפר, שהם בני אדם המונחים במדרגה התחתונה, ונדמה להם שהם רחוקים מאד מן ה' תבנה, וצריך הצדיק לעוררם ולהקיצם, בבחינת (שם כ"ו): "הקיצו ורננו שכני עפר". ולגלות להם שה' עמם, והם סמוכים אליו ותבנה, פי "מלא כל הארץ כבודו". ולהקיצם ולעוררם, שלא יהיו מראשין עצמן, חס ושלום, פי עדין הם אצל השם ותבנה וקרובים אליו, פי "מלא כל הארץ כבודו". (שם, ח"ב סימן ז')

גם מי שרחוק - צריך לחזק עצמו

פי צריך להראות למי שהוא למטה מאד בדיקוטה התחתונה לגמרי, שעדין הוא סמוך לה' ממש, כבכח, ולעוררו ולגלות לו: ה' עמך, ואל תיירא ואל תפחד ואל תחת, פי הוא ותבנה עמך ואצלך וקרוב לך ממש, פי "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיהו ו). על פן אפילו אם האדם נופל, חס ושלום, למקום שנופל, רחוק מלצל, והוא בשפל המדרגה התחתונה ממש גם משם יוכל לזבוק את עצמו בה' ולשוב אליו ותבנה, פי "מלא כל הארץ כבודו". ובכך דברנו מנה, שכשהאדם מנח למטה לגמרי, ורואה שהוא בדיקוטה התחתונה, חס ושלום, רחוק מאד מהשם ותבנה ראוי לו להחיות עצמו בזה בעצמו, הינו פי זהו בעצמו הוא התקרבות, מאחר שרואה שהוא רחוק, פי מקדם היה מרחק כל כך, עד שלא היה יודע כלל שהוא רחוק, ומאחר שעל כל פנים יודע שהוא רחוק זהו בעצמו התקרבות, ובהו בעצמו ראוי לו להחיות את עצמו ולשוב אל ה' (שם, סימן ח)

גם מי שנמצא במדרגה פחותה - יחזיק עצמו במה שיוכל

והפלה, פי אסור ליאוש בעצמו. פי אפילו מי שהוא איש פשוט ואינו יכול ללמוד כלל, או שהוא במקום שאי אפשר לו ללמוד וכיצא בזה, אף על פי כן גם בעת פשיטותו צריך להחזיק עצמו ביראת ה' ובעבודה פשוטה לפי בחינתו, ואפילו מי שהוא, חס ושלום, במדרגה התחתונה לגמרי, חס ושלום, רחוק מלצל, אפילו אם מנח בשאול תחתיות, רחוק מלצל, אף על פי כן אל יתאוש בעצמו, ויקים "מבטן שאול שועתי" (זנה ב), ויחזיק עצמו בפה שיאכל (שם, סימן ע"ח)

אין שום ייאוש בעולם כלל

והעקר לחזק עצמו בכל מה שאפשר, (פי אין שום ייאוש בעולם כלל). (ואמר אז בזה הלשון: קיין יאוש איז גאר ניט פאר האנדין), ומשך מאד אלו התבות קיין יאוש וכו' ואמרם בכת גדול ובעיקר נפלא ונורא מאד, כדי להורות ולרמז לכל אחד ואחד לדורות, שלא יתאוש בשום אופן בעולם, אפילו אם יעברו עליו מה, ואיך שהוא, אפילו אם נפל למקום שנופל, רחוק מלצל, מאחר שמתחזק עצמו בפה שהוא, עדין יש לו תקנה לשוב ולחזור אליו ותבנה (שם)

אפשר להפוך כל הירידות ל'עליות'

הפליג מאד בגדל מעלת התשובה. ואפילו כשנופלים מאד חס ושלום וכל אחד נפל למקום שנופל רחוק מלצל, אף על פי כן אסור ליאוש עצמו. כי תשובה גבוה למעלה מן התורה, על כן אין שום יאוש בעולם, כי אם יזכה יהיו נעשין מעוונותיו ענין אחר לגמרי, וכמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (יומא נו:): שנתהפכין מעוונות לזכויות, ויש בענין זה סתרי נסתרות. רק הכלל שמכל הנפילות והירידות שבעולם רחוק מלצל יכולים לחזור אליו יתברך בנקל כי לגדולתו אין חקר. והעקר שהכל תלוי בו, שלא יהיה מיאוש עצמו מלצעק אל ה' ולהתחנן ולהתפלל אליו יתברך תמיד (שיחות הר"ן אות ג)

סיקור נרחב

על הכינוס המרכזי לחניכי הישיבות בנושא 'קירוב רחוקים וקרובים' שהתקיים באסרו חג, בעיר בית שמש

הידועים: הר"ר נתן ליברמנט, הר"ר מאיר ברנר, הר"ר משה ביננשטוק, הר"ר מרדכי טוריץ זצ"ל, הר"ר נתן שפירא, הר"ר אברהם צבי גלינסקי ועוד - שהטריחו עצמם מתוך התרגשות מיוחדת לשאת דברים בפני מבקשי ה' [כפי שציין הר"ר נתן ליברמנט, שממעט בשנים האחרונות להופיע בציבור מחמת חולשתו הגדולה, ובכל זאת כששמע שמדובר בציבור רציני של חניכי הישיבות - אמר שהוא חורג מהרגלו ומופיע במסירות נפש].

בכינוסים הללו עלו שלל נושאים לדיון, ביניהם: ראש השנה, התבודדות, פורים, שמחה, אומן מיוחד, על ידי משפיעים ידועים, שידם רב להם בנושאים אלו, ביניהם: הרב שרגא זילברמן, הרב דוד גבירצמן, הרב אהרן חשין, הרב צמח דוד פרידמן, הרב אברהם יצחק קלצקי, הרב אהרן פירר, הרב שלמה בן שושן, הרב ישראל מאיר גלינסקי, הרב שמעון אליהו ברוין, הרב אהרן קרשביים, ועוד הרבה. כמו כן סופרו סיפורי התקרבות מרגשים על ידי אברכים תלמידי חכמים ובני עלייה, ביניהם: הרב שרגא זילברמן, הרב אשר זעליג מרגליות, הרב ישראל זלניק, הרב יואל לייבלר, ועוד.

בשנה זו נוסף נדבך חדש בגיבוש ה'מקורבים', כאשר בראש השנה הוכן 'מתחם' מיוחד באומן עבור בני התורה שבאים לראש השנה.

הצורך לכך כבר מורגש מזה שנים, מאחר ש'אומן ראש השנה' כולל כל כך הרבה גוונים - מכל הסוגים ומכל העדות - ויחד עם הצורך וההכרח 'להיכלל' עם כולם, יש גם את הצורך הנואש לפינה אישית של יישוב הדעת, עם הסגנון המוכר וחברים מאותו 'איזור חיגוי', בשביל שיהיה אפשר לחוות את הימים הקדושים האלו באופן רצוי.

ואחר כמה שנים של תכניות - יצא הדבר לפועל בפעם הראשונה. היה זה סניון ראשוני שהחלטה עליו נפלה 'ברגע שאחרי האחרון', ועם זאת, תוך פחות מיממה מההחלטה על כך - כבר נרשמו קבוצה נכבדת של למעלה משלשים אברכים יקרים בני עלייה. ואכן, התועלת הייתה מעל ומעבר למשווע, כאשר ימי החג עברו באווירה עילאית ובדיבוק חברים, מתוך התחדשות וכיסופים, יחד עם שיעורים והתוועדות משותפות. והמעמד נעל בהחלטה ברורה להמשיך בזה, וכמובן להכפיל ולהשליש את כמות המשתתפים.

בתוך הדברים עלה הצורך להגביר - בכמות ואיכות - את הגיבוש הפיזי והממשי. ואכן הוחלט להתחיל בעריכת 'כינוסים' מקומיים בכל איזור לתושבי האיזור בלבד, במתכונת חודשית, כאשר בכל חודש יתקיים 'כינוס איזורי' אחר, ואחת לשנה ימושיך להתקיים 'כינוס מרכזי' עבור כולם.

התכנית החלה עם 'כינוס מרכזי' שפתח בעו"ה את סבב המשך בעמוד הבא <<<

לפני כמה שנים, כאשר החלה תנועה של התקרבות - מתוך בני התורה חניכי הישיבות - למשנתו ודרכו של מוהר"ן, כשהיא מתרבה והולכת - התעורר הצורך ליצור 'בית וועד' שיאחד ויאגד את כל השותפים לדרך זו תחת קורת גג אחת. הצורך בזה הוא כפול - הן מבחינה אישית, שבוודאי אינו דומה מי שעושה את דרכו כשהוא בודד לבין מי שעושה זאת בהרגשה של 'ציבור' ו'ביחד', והן מבחינת איכות הדברים, שבכח הציבור אפשר להגיע להרבה יותר - על ידי בריר הדברים בין כולם, וה'נקודה' שכל אחד מקבל מחברו.

לאור זאת קם ארגון 'הקבצו' - שמטרתו המוצהרת היא ליצור 'בית וועד לחניכי הישיבות' ההולכים בדרכו של מוהר"ן מברסלב'. כאשר בשלב ראשון יצא לאור גליון, שמשלב בקרבו מדורים שונים - לפי הנצרך עבור קהל היעד, כשהוא מתעדכן והולך - בכמות ואיכות - מגליון לגליון, לפי הביקוש והצורך שהגיע מציבור היעד. ואכן בסייעתא דשמיא מרובה כבר יצאו לאור עשרות גליונות, נפלאים ואיכותיים, שהביאו את התועלת הרצויה, כה יתן ה' וכה יוסיף.

אך בכך לא די. מעבר לקשר ה'ז'ירטואלי' - עדיין נותר הצורך לקשר ממשי, ולפגישה אמיתית פנים מול פנים. כמו כן הייתה הרגשה שצריך לתת הזדמנות ל'מקורבים' היקרים - ללבן ב'שידור' ח" את הלבטים והספיקות, וגם לקבל את ה'אווירה'. ולשם כך עלה הרעיון לערוך 'כינוסים' אחת לתקופה, לשם יתאספו כולם יחד - 'פגשו זה את זה', יתחזקו זה מזה. ובמהלך הכינוס יעלו הנושאים הנצרכים ו'הבוערים', ותהיה האפשרות לברר וללבן אותם כראוי.

לאור זאת, החל הארגון בהכנת ה'כינוס' המדובר, דבר שהיה כרוך בגייעה רבה עם תשומת לב מיוחדת להכין את התוכנית הנכונה והמדויקת, ולראות איך לצמצם את כולה לתוך 'כינוס אחד'. ואכן, לפני כארבע שנים התקיים בסייעתא דשמיא הכינוס הראשון, שהתקיים בעיר 'קרית ספר' - כהכנה לראש השנה. בכינוס זה הופיעו לראשונה תחת קורת גג אחת כל ה'מקורבים', שהופתעו והתרגשו לפגוש זה את זה. לאחר מכן במשך הכינוס [שארך כחמש שעות] - עלה הנושא של 'ראש השנה', כשהוא מתלבן ומתחדד מכל צדדיו, כשבסיומו יצאו הנאספים בתחושת התרגשות וסיפוק, והזמינו את הכינוס הבא.

מאז התקיימו כינוסים נוספים בתדירות של פעמיים בשנה - אחת בחורף ואחת בקיץ - כשבכל פעם נבחר מקום אחר לקיומו, בכדי להתחשב בכל המקומות מהם באים הנאספים; ובכל פעם נבחר נושא אחר מרכזי שסביבו ידונו בכל שלבי הכינוס.

ואכן, עד כה התקיימו כעשרה כינוסים. הכינוסים התקיימו בכל הריכוזים החרדיים: ירושלים, בני ברק, קרית ספר, ביתר, בית שמש ועוד, בהשתתפותם של משפיעי ברסלב

בגליונות הבאים יופיעו בעו"ה סדרת מאמרים ב'יסודות החינוך' - המיוסדים על משנת גדולי החסידות, ובפרט על פי משנתו של מוהר"ן מברסלב. מצפים לתגובתכם. המערכת

פרק א

אימון בילד

אחת מהיסודות הגדולים בחינוך הוא האימון בילד. כלל זה הוא אינו כלל בתורת החינוך בלבד, אלא גם בכל דבר שבעולם, וכמו שאמר המגיד ממעזריטש ז"ע, שכל מסחר שהוא בעולם, אינו יכול להצליח אלא אם כן האומן מאמין באמת ובתמים במסחרו ובהצלחתו.

וזה לשונו:

"והנה כתיב (חבקוק ב, ד) צדיק באמונתו יחיה, ודקדק, כל אחד כשהולך באמונה יחיה, ומה זה תואר לצדיק. אמנם, פירוש אמונה הוא מלשון אומן, כי כל דבר אינו יכול להיות בעולם רק על ידי אמונה, ובעת שאדם דבוק במחשבתו בדבר זה משם מושך עד שבא הדבר להולדה, למשל הסוחר שהוא דבוק לסחורה, וכמו כן בכל עניינים, אם דבוק חלילה למחשבות זרות זו הגורם חס ושלום לידי עבירה, וזו הולדה וגמר, וזהו אומן עד שבא לידי גמר" (כתבי המגיד ממעזריטש א, וראה גם בנועם אלימלך פרשת לך לך, ובאוהב ישראל פרשת נח בשם המגיד מולאטשוב, ובפרי הארץ פרשת יתרו).

אם בכל דבר אמור הדבר כך, על אחת כמה וכמה בנפש הילד, שנפשו מושפעת בחזקה מנפש ההורים שלו, שכאמור בתורת הקבלה ובתורת החסידות, כל השפע השכלי שנשפע אליהם הוא על ידי ההורים. אם ההורים מאמינים בילד, בצדקתו ובהתנהגותו הטובה, אז יש להם כוח להשפיע עליו שהתנהגותו תהיה טובה בפועל, גם אם עד עכשיו לא היה כן. וכן להיפך.

מסיבה זאת חשוב מאוד, לא רק לחזק את הילד ביכולותיו על ידי הדיבור וכמו שנתבאר במאמר אחר הדרכותיהם של צדיקים קדושי עליון שהורו לכנות את הילד בכינויי כבוד כמו "יענקל המתמיד", "חיים הגאון", אלא גם להאמין בילד וביכולותיו ובאמת ובתמים.

וכן כותב מוהר"ן מברסלב זי"ע (ליקוטי מוהר"ן סימן קצג):

"דע שהמחשבה יש לה תוקף גדול, ואם יחזק ויגבר מחשבתו על איזה דבר

שבעולם, יוכל לפעל שיהיה כך, ואפלו אם יחזק מחשבתו מאד שיהיה לו ממון, בודאי יהיה לו, וכן בכל דבר. רק שהמחשבה תהיה בבטול כל ההרגשות. והמחשבה תקיפה כל כך, עד שאפשר למסר נפשו במחשבתו ממוש, דהיינו שירגיש צער המיתה ממש, על ידי שיקבל על עצמו בדעתו שהוא מרצה למסר נפשו על קדוש השם באיזה מיתה שתהיה. ואפשר לחזק ולגבר המחשבה כל כך, עד שבשעה שמוקבל במחשבתו שהוא מרצה למסר נפשו על קדוש השם, אזי ירגיש צער המיתה ממש" (וראה המשך דבריו שם).

לא רק ביחסו של האב לבנו הדברים אמורים, אלא גם ביחסו של האב לעצמו. אם האדם לא יאמין לעצמו אין סיכוי שיצליח בעבודת ה', וכמו שאמרה המשנה "ואל תהי רשע בפני עצמך", שלא יהיה באדם שום מחשבה כאילו יש בו איזה נקודה של "רשע", על האדם להאמין בעצמו שיש בו נפש אלוקית ממעל, ושהוא רוצה באמת ובתמים לעשות רצון ה', ואז הוא מוציא לפועל את נקודת המלכות - הגילוי - של הנשמה האלוקית.

וכמו שדרש הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק זי"ע על הפסוק "ולא תונו איש את עמיתו", דהכוונה היא גם כן על האדם עצמו, שהאדם לא ירמה את עצמו. והנה מצינו בדברי חז"ל (ב"מ נח, ב) שדרשו פסוק זה גם כן על לשון הונאת דברים, שאדם גורם צער לחבירו כשמדבר אליו דברי בזיון ואומר לו "זכור מעשי אבותיך" כו'. ואם כן בוודאי שדרשה זו שייכת גם כן על האדם כלפי עצמו, שאסור לו לאדם לדבר לעצמו דברים חריפים, ולומר לעצמו רשע אתה כו'. כי נפשו היא בת מלך, ואין ראוי לדבר על בן מלך כי אם בדרך כבוד ודברים נעימים, ואז ינסו הדברים בנפשו.

כאשר יהודי אומר לעצמו מילים חריפות, ותמיד מייסר את עצמו במילים חריפות, ואומר לעצמו - כמה מרדנות ורוע יש בי, אז מלבד שהוא מייאש את עצמו, הוא גם מחליש את הנפש האלוקית, בכך שאינו מאמין בקיומה. כשם שכאשר מתעלמים המשך בעמוד הבא <<<

מקומו של בן אדם ולא מכירים בו, גורמים לו שלא יוכל להוציא את כוחותיו לפועל, וכמעשה הידוע שהיה בחוני המעגל, שבא לבית המדרש ואיש לא הכירו, ואז אמר 'חברותא או מיתותא', - אם אין לו חבר שמכיר בו וידוע את כוחותיו ומכיר בהם, אזי ממילא הוא נחשב כמת, שאין לו כוח להוציא את כוחותיו לפועל.

וכמבואר בדברי מוהר"ן מברסלב זיע"א (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ח) **"כי כשהמוכיה אינו ראוי להוכיח, אזי לא די שאינו מועיל בתוכחתו, אף גם הוא מבאיש ריח של הנשמות השומעים תוכחתו. כי על ידי תוכחתו הוא מעורר הריח רע של המעשים רעים ומדות רעות של האנשים שהוא מוכיחם. ועל ידי זה הוא מחליש את הנשמות שלהם, ועל ידי זה נפסק השפע מכל העולמות, התלויים באלו הנשמות."**

סדרת המאמרים על 'יסודות החינוך' נכתב על ידי הרב יהודה וינגרטן ראש מכון 'יסודות החינוך', ועורך הספרים 'היסודות מפורשת'.

לקבלת סדרת המאמרים: יסודות החינוך, תורת הנפש, פרשת השבוע ועוד - על פי תורת החסידות - ניתן לפנות למייל: H3268992@gmail.com

סיפורי מעשיות

היות ומחמת עומס וטרדת החגים - לא זכינו הפעם למאמרו של הרב גבירצמן, הבאנו לפניכם מאמר מיוחד אודות המעשה מחכם ותם' מהרב אברהם יצחק קלצקי הי"ו (מתוך גליון 'עלה לתרופה')

החכם והתם

א] החכם סבל יסורים גדולים מחכמתו, לא מצא חברים לבלבו, לא אכסניא כרצונו, ותמיד לא היה מסופק במה שהיה עושה, וזאת מחמת שהיה מלא בחכמות, וכך כל העולם לא היה שווה בעיניו, והיה מוצא חסרונות בכל מה שהיה עושה, חסרונות בכל בן אדם, חסרונות בכל מקום שהיה הולך.

כי היסורים הם המצנף של האדם שיוכל על ידם לראות איך הוא מתייחס אל העולם, כי רוב היסורים של האדם אינם יסורים אמיתיים באמת, אלא הם יסורים הבאים עליו מחמת ריבוי מחשבותיו, שעל ידם אינו מוצא את מקומו הטבעי בעולם, פיו מלא טרונות, על משפחתו, חבריו וידידיו, בני קהילתו, מקום מגוריו, פרנסתו וכו' וכו', ולעולם אינו מרוצה מעצמו, ומחפש שיכירו בו וידעו ממנו וכו' וכו'.

ולכל דבר יש לו הסברים מלומדים על צדקת אופן הילוך מחשבתו, ואכן יתכן שבאמת הוא צודק, וסברותיו נכונים עד מאוד, אך בשורה התחתונה אם הוא מוצא את עצמו תמיד סובל יסורים ללא שמחת חיים, הרי שהוא צריך לעצור את עצמו ולשאול, להיכן הגעתי עם המחשבות שלי, מה מועיל לי כל החכמות והמחשבות אם בסוף אני מלא צער ויסורים, אולי עדיף להיות 'פשוט' יותר ולשמוח מכל מה שיש, להנות ולהיות מלא

חיות וסיפוק מכל קצת שזוכים לחטוף בעולם הזה.

ב] היסורים זה הזמן שאדם יכול לעצור ולהגיע אל ההבנה התמימה והפשוטה, שהסיפוק של החיים כלל אינם תלויים בהצלחות ידועות מה שהעולם מחשיב כהצלחות, אלא דווקא בהישענות מוחלטת על השם יתברך, לזרוק עצמו עליו ולקבל ממנו חיות, מעצם כך שזכה להיות בנו, כמו ילד קטן שמתנחם על כל חסרונותיו רק מעצם הידיעה שאביו אוהבו, ובאותו הרגע שמגיע לקרבה עם אביו, אזי לא חושב ממה שחסר לו, ורק כאשר גודל ומחכים יותר אזי אינו מתאים לכבודו להתנחם מעצם האהבה.

ג] ולכן במעשה שלנו - מעשה של החכם והתם, רביז"ל מתחיל לבאר מתחילה את מה שנעשה עם החכם, כי האדם מטבעו מלא במחשבות מיותרות שאינם מסתכלות נכון על הבריאה, ורק ברגע שרביז"ל מגיע במעשה לשלב של היסורים, שהחכם היה סובל יסורים וצער ועגמת נפש מכל דבר, אז עוזב רבינו את מעשה החכם, ואומר 'נשליך כעת את מעשה החכם ונתחיל לספר במעשה התם'.

כי רק בשלב הזה של היסורים, יכול האדם להתעורר לשים לב עד היכן הוא משוקע בחכמות עד שכלל לא הבין שהם נקראים בשם 'חכמות' מחמת שהיו נדמים לו לסברות ישרות ונכונות.

ד] אלא שהמציאות הוא, שכאשר האדם מתעורר להבין עד כמה הוא מלא בחכמות, אזי הוא מתחיל להצטער בעצמו מכך שהוא מלא בחכמות, ומנסה להיות קצת תמים ופשוט, כי מבין

הכינוסים'. הכינוס התקיים בעיר בית שמש, ועסק סביב הנושא המעניין של 'קירוב רחוקים וקרובים'.

הכינוס החל בדברי פתיחה על ידי הרב ישראל מאיר גלינסקי, שתיאר בחן מיוחד כדרכו את המציאות הקשה בה אנו חיים, כאשר החושך יכסה ארץ, וזה לעומת זה - את גודל התקווה להפוך את העולם לטוב, על ידי גילוי האור. והרחיב לבאר את גודל ה'רחמנות' שצריך להיות לכל אחד - על השם יתברך כביכול, ועל כל אחד מישראל, ורק מתוך רחמנות זו אפשר להגיע לאמונה חזקה שאכן אפשר להפוך את העולם לטובה, ובכח האמונה הזאת - ליישם זאת בפועל.

לאחר מכן התקיימה השיחה המרכזית על ידי הרב רפאל כץ יו"ר ארגון 'בית היהודי', שהרחיב על נסיונו הרב בקירוב רחוקים על ידי הארגונים הידועים השונים, ועל הגישה הרווחת שבהם כיצד לקרב יהודים אל האמת. ותאר בהתרגשות את הרגע בו תפס את גודל הטעות שבגישה זו, ואת הגישה האמיתית שיסודה במשנת מוהר"ן מברסלב, כשהוא מציין בהחלטיות שמאז החל לעסוק בדרך זו - לא היה יהודי אחד, יהיה מי שיהיה, שלא נשאב פנימה, ובאמת.

'סיפור התקרבות' סופר על ידי הרב ישראל מאיר סמילי, שתיאר את שנות לימודו בישיבות הקדושות ובפרט בישיבת מיר, ואת היכרותו לראשונה עם ספרי ברסלב ובפרט

הספר 'שיחות הר"ן' שגרם לו למהפכות בכל תחום, ולבסוף את התקרבותו על ידי הארת פנים כשבקר לראשונה במניין של חסידי ברסלב, ואת מה שהתחולל מאז והלאה.

לסיום התקיים 'פאנל' מיוחד, מרתק ומרגש מאד - על ידי ארבעה רבנים שעוסקים רבות בקירוב רחוקים, כל אחד בתחומו: הרב רפאל כץ - שעוסק בקירוב רחוקים ממש במזרח הרחוקה [על ידי ארגון 'בית היהודי']; הרב דן לוינון - שעוסק בקירוב הציבור הד"ל [על ידי ארגון 'נהר דעה']; הרב דוד גבירצמן - שעוסק בקירוב 'קרובים' [על ידי ארגון 'כיסופים']; ואחד מהמחנכים הידועים - שעוסקים בקירוב הנוער הנושר, ואף חיבר ספר בנושא.

על השולחן עלו שאלות מגוונות ומרתקות בתחום, כגון: האם 'קירוב' זה חובה, והאם זה שייך לכל אחד? האם זה לא בא על חשבון העבודה הפרטית של כל אחד? האם יש עניין לקרב ל'ברסלב'? מה הדרך המעשית לקרב יהודי? ועוד. כאשר כל שאלה נענית על ידי כל ארבעת המשתתפים, בתשובות מאלפות ושנונות 'מתוך הלב' ו'מתוך השטח', והציבור יושב מרותק ומאזין בשקיקה לשאלות ולתשובות.

בסיפוק רב ותחושת התרוממות הסתיים הכינוס, שיהווה בעז"ה ירית פתיחה לכל הכינוסים שיבואו אחריו בעז"ה. פרטים יבואו. ניתן לקבל את ההקלטות וההסררות מהכינוס, בדוא"ל: vhecnu@gmail.com

הרב דוד גבירצמן

את גודל טעותו, אך אז מנסה 'להבין' את התמימות והפשיטות שלו על ידי המוח 'החכם' שלו בעצמו, וכך מסתבך ונופל יותר עם החכמות שלו.

והיינו שבשעת בלבול הוא מנסה לסדר את המחשבות שלו על ידי המחשבה ו'החכמה' שלו בעצמו, ובוה בעצמו הוא הולך ומסבב עצמו יותר ויותר בחכמות, וצריך לדעת לזהות שאם ריבוי המחשבות שלו מבלבלות אותו ומביאות אותו ליסורים הרי שכעת אסור לו לחשוב יותר מדי, כי כל המחשבות, אפילו המחשבות הנכונות ביותר, הם כעת 'חכמות' שבבילו.

והעצה היא רק 'להשליך' המחשבות לגמרי, וכמו שמעורר אותנו רביז"ל בלשון המיוחדת הזה 'נשליך כעת את מעשה החכם' - כי אי אפשר לצאת מדרכי החכמה בצורה שמבין איך לסדר את המחשבות שיהיו נכונות ומסודרות, אלא באופן שמשליך את המחשבות בבת אחת, וזורק הכל לגמרי, ומתחיל לחשוב פשוט פשוט, מתוך ביטול להאמת של התורה, מה האמת של הדבר, והאמת היא מאוד פשוטה, ואין צריכים להבינה לעומקה, כי האמת היא מציאות שכך היא האמת.

וכאשר אדם משליך את מחשבותיו ומתחבר לאמת הפשוטה אזי ברגע אחד נתיישבים מחשבותיו ונעשה איש שמח עד מאוד. ורק אחר שיחזק תמימות ופשיטותו, יהיה יכול להתחיל להחכים אבל בצורה נכונה לפי הכלים שלו באותו הזמן, באופן שיהיה בנוי על יסודות של תמימות.

על הפרק

בליקוטי מוהר"ן תניינא בתורה ח', מביא רבי נחמן התייחסות חדשה מאוד, ולא מובנת מאליה, לנושא "התוכחה".

"אף על פי שתוכחה הוא דבר גדול ומוטל על כל אחד מישראל להוכיח את חברו כשרואה בו שאינו מתנהג כשורה, אף על פי כן לאו כל אדם ראוי להוכיח. כמו שאמר רבי עקיבא: 'תמה אני אם יש בדור הזה מי שיכול להוכיח' ואם רבי עקיבא אמר זאת בדורו, כל שכן בדור הזה של עכשיו."

הדיבור הזה הוא חלק מסודות התורה היותר נסתרים, במאמר זה מסביר רבי נחמן את עומק מנגנוני ההגנה שלנו, ומלמד עליו זכות מהפכנית מאוד מאוד.

לא יכול לשאת

"כי כשהמוכיח אינו ראוי להוכיח, אזי לא די שאינו מועיל בתוכחתו, אף גם הוא מבאיש ריח של הנשמות השומעים תוכחתו. כי על ידי תוכחתו הוא מעורר הריח הרע של המעשים רעים ומידות רעות של האנשים שהוא מוכיחם. כמו שמונה איזה דבר שיש לו ריח שאינו טוב, כל זמן שאין מזיזים אותו הדבר אין מרגישים הריח רע, אבל כשמסתחלים להזיז אותו הדבר אזי מעוררים הריח רע. כמו כן על ידי תוכחה של מי שאינו ראוי להוכיח, על ידי זה מזיזים ומעוררים הריח רע של המעשים רעים ומידות רעות של האנשים שמוכיחם, ועל כן הוא מבאיש ריחם ועל ידי זה הוא מחליש את הנשמות שלהם."

יש כאן לכיבוד מאוד עמוק על ההתנהלות הנפשית שלנו.

בדרך כלל כאשר אדם עושה דבר אסור או לא בסדר, הוא מאוד נבהל מעצמו. תסתכלו על ילדים, הסיפורים הכי ציוריים, הבדיות הכי מופלאות והכי מורכבות, יוצאות מילדים היסטריים שאומרים להם: "את עשית את זה?!" - לא! היא לא עשתה! חברה עברה/ היא אמרה/ הוא הלך/ הירח ירד/ השמש עלתה/ זה פשוט קרה לה באופן אקראי/ זה פתאום צמח פה בלי קשר אליה בכלל!

האדם מתייג כל כולו מהבהלה. הוא לא יכול לשאת את זה שמשוהו לא בסדר בתוך תוכו.

מפלצות בפח אשפה

עם הזמן, וכדי לשרוד, נוצר לנו בפנים איזה סוג של פח אשפה, שאנחנו זורקים לתוכו את כל הלא בסדר וסוגרים אותו היטב. כי אם הריח הרע של המעשים הרעים יצא ויורגש, לא נוכל לעמוד בו.

הטראומה הקשה ביותר של כל יהודי הן העברות שלו. רבי נחמן מלמד שנפש של יהודי היא כל כך דקה וזכה, שמצד מי שהיא, לא שייך לה שום משא של עוון. אנחנו שייכים רק לטוב ולא יכולים להתמודד אפילו עם מפלצת אחת מפחידה של עבירה, ולכן אנחנו פשוט דוחקים וחונקים אותם בתוך פח האשפה הפנימי...

כאשר מגיע מישהו ומוכיח אותנו על פנינו, כלומר מטיח בנו את הדברים השליליים שעשינו, הוא בעצם פותח בבת אחת את המכסה של הפח, ודוחף לנו את תכולתו לפרצון. וזה, מסביר רבי נחמן, דבר מסוכן מאוד ואסור, כי תוכחה שאינה ראויה מחלישה את כוח הנשמה!

חתיכה אחת פחות

לא פעם אמרתי לקב"ה: אני לא מרגישה שאני אמוא מחוננת מפוארת. אין לי גישה, אין לי שיטה, אין לי הבנה מעמיקה, בעיקר אין לי קשב וריכוז ואוויר... אבל יש לי איזה טוב חינוכי אימתי שעשיתי היום. הילדה שלי הפילה ביצה בטעות ואני "לא ראית".

כמה כוחות נפש צריך כדי להזיז את הצוואר מלא לראות איך הילדה

תוכחה ראויה

שוב הופכת את הכוס שלפני רגע אמרתי לה להכניס אותה פנימה והיא אמרה לי טוב ולא הכניסה ואחרי שנייה הכוס התהפכה כמו שידעתי שתתהפך. אבל איזה דבר קדוש זה להזיז את הצוואר ולא לראות את הפשלה.

אני לא רוצה לראות את הלא טוב. אין עניין שאראה אותו. ואם מישהו אומר: "וואו, נשפך" אני נושמת עמוק כדי לרסן את הכעס ומשתדלת להגיד רק "מגבונים". אני לא רוצה להגיד יותר מזה. אני לא רוצה להיות שם. ומילא כשהוא כוס. אבל לפעמים זה פליק מאחד לחברו. הוא לא התכוון שיצא לו כובא, אבל יצא לו ממש כובא. כהורה, כשאתה רואה את זה, אתה קופץ. "אתה מרביץ?!" "לא הרבצתי!! זה היה בלי כוונה." "שקרו!" למי אין כאלה ציטוטים אומללים כאלה מתועדים בפרוטוקולים של החיים?

אבל אם תצליחי לבלום, תעשי דבר מאוד חשוב. ואם את לא מצליחה לבלום, אז תעשי על זה תשובה, כי לראות את הרע, להבחין בו ולגעור מתוך כעס שחור זה לא טוב ולא נכון. ככה לא מחנכים. ככה רק מחלישים את הנשמה. לוקחים ילד שנולד עם הביטחון שהוא הכי מדהים בעולם והוא בדרך להיות שרה אימנו או משה רבנו ומרחיקים אותו מהוודאות הזאת. גם אם הוא לא מגיע אל הרעים הקיצוניים, המן או נבוכדנצר חלילה, הוא כן מתמקם איפשהו ב"לא בסדר".

למה? כי נחלשה לו הנשמה. תוכחה אחרי תוכחה החלישה לו את הנשמה. לקחנו אותה וירינו בה. זה שהיא ממשכה לחייך לא אומר שום דבר. היא חתיכה אחת פחות. ועוד פחות. האור הולך ומתעמעם. כל כך חשוב שנשמה יהודית תהיה בעולם במלוא כוחה. וכשנחלש בנו כוח הנשמה, זה כובא. זה קורע את הלב.

עד גיל שמונים

לכן לא מחנכים בזמן של כעס. כשאתה כולך כועס מעולם שילד עשה, זה בכלל לא זמן לבוא איתו במגע.

אם הוא עושה משהו מסוכן, קח אותו ביד ותרחיק אותו משם. אבל עכשיו אתה לא עוסק בחינוך, כי עכשיו אתה כועס. כשאתה כועס אתה רואה את הרע שלו. אסור לך לדבר איתו מתוך המקום הזה כי אתה תחליש לו את הנשמה.

ילד כל כך מאמין למבוגר, שמה שהמבוגר גיד לו הוא יאמין, ואם המבוגר גיד לו: "אתה לא בסדר" הוא יגיד: "נכון, אני לא בסדר. אתה צודק. אני יודע. אתה הרי גדול ומבין וגבוה, והעניינים שלך רואות מלמעלה יותר טוב מהעניינים שלי הקטנות. לך יש סמכות ואמירה עם חותמת וזה ילווה אותי מעכשיו לכל החיים..." עוד גערה ועוד גערה וה'לא בסדר' תופח וה'כן בסדר' נהיה כזה דקיק וקבור מתחת לכול הערמונות, שכבר לא יודעים מקיומו.

באור אחר

אז אף פעם אסור להוכיח?

מתוך כעס - אף פעם לא מוכיחים (אמן!) אבל בזמן שאת בטוב עם הילד אפשר, ונפלא, לעשות לו "תוכחה ראויה".

ברגע שמאיר לך שהוא כן חמוד וברור לך שהוא לא עשה את זה מתוך התרסה ומתוך דווקא. כשפתאום את רואה את הילדה באור אחר ומשהו מתבהר לך - נכון שזה נראה שהיא פורצת כל גבול, אבל האמת היא שהיא שקועה בעצמה ולא שמה לב והיא גם כזאת חמודה וכזאת מוותרת וכזאת זורמת ונוחה. זה האופי שלה. היא מאמי כזאת...

מהמקום הזה את יכולה להגיד לה: "את יודעת, זה לא מתאים ש... בטח לא התכוונת לעשות משהו שמכעיס אותי, אבל תשתדלי..."

ברגע שאת לא רואה את זה כרע ולא מרגישה את זה כסירחון, את יכולה לדבר על זה ואתן יכולות לחשוב ביחד איך למנוע תקלות בעתיד, אבל בזמנים חמומי מוח, צריך (כמה קשה ככה נכנסו...) לשחק!

לשאל במקום לצעוק

אחת השיטות שמאוד עוזרות איך לא לראות את זה כסירחון היא לשאול. פשוט לשאול.

במקום להתפרץ ולצעוק ולגנות, לנשום עמוק ולשאול בשקט - למה הקורנפלקס נמלא את כל השיש? למה הגואש שפוך על השולחן? לילדים יש לפעמים תשובות ממש נוגעות ללב. לא הכל זה רשלנות ושכחה (וגם אם כן - אנחנו לא שוכחים ומתירשלים?) לפעמים הם פשוט התעוררו מוקדם מדי ואז הגדול (3.5) נתן לקטן (2) קורנפלקס ועשה איתו גואש כדי שתמשיכי לישון ולא תתעוררי!..

מחכים שיגיע תורנו

"אבל כשהמוכיח ראוי להוכיח, אזי אדרבא הוא מוסיף ונותן ריח טוב בנשמות על ידי תוכחתו. כי התוכחה צריכה להיות בבחינת התוכחה של משה שהוכיח את ישראל על מעשה העגל, שעל ידי תוכחתו נתן בהם ריח טוב."

אם היינו מבינות מהי תוכחה ראויה באמת, ואם היה יהודי אחד בדור שהיה יודע להוכיח באמת, היינו עומדים אצלו בשורה ארוכה, כל עם ישראל, ומחכים שיגיע תורנו לקבל תוכחה ראויה.

כי תוכחה ראויה היא תוכחה מאדם שמצליח לעורר בך את הריח הטוב של עצמך, שמצליח לגעת בך, לפנות אליך בדיבור שמזכיר לך מי אתה ומה אתה באמת. נוגע בטוב וביקר שלך נגיעה כזאת, שפתאום אתה מרגיש, עמוק וחזק, בקיומם..

זה מה שיעשה לנו משיח. משיח יהיה "מורח ודאין", מריח ודן. כשמשיח יבוא, הוא יריח את הטוב הכבוש שבכל יהודי ויעלה אותו לכף זכות. הוא יפנה לכל אחד ואחת מאתנו, ויזכיר לנו שאנחנו טובים.

חיבוק לטוב שלך

אנחנו צריכות לזהות מילים שעושות לנו טוב. דיבור שמחזק אותי אני צריכה לחבק; דיבור שמחליש אותי אני צריכה להדוף. הוא לא נכון. הוא טיל קאסם שחדר מהשטחים העוינים. אם הוא לא מחזק את כוח הנשמה שבי, מוכרח שהוא מהכוחות העוינים.

בהמשך, מתאר רבי נחמן את התוכחה הראויה במילים **"נהר היוצר מעדן להשקות את הגן"**. יש גן של נשמות, שכולנו גדלות בו, ויש נהר היוצא מעדן להשקות את הגן. יש קול כפפון של מיס טהורים וצלולים שנספגים בנו. זו החוויה האמתית של תוכחה ראויה, שקיבלת חיזוק למי שאת, חיבוק עמוק לטוב שלך.

"הנה ימים באים נאום השם", מתאר הנביא את התקופה הזאת שלנו. "לא רעב ללחם, לא צמא למים, כי אם לשמוע את דברי השם". שנים חשבת שהפסוק הזה נכתב על הסמינרים של 'ערכים', הנה ימים באים שכל החילונים באים לסמינרים וחוזרים בתשובה. רק לאחרונה התברר לי, שגם עלינו הוא מדבר. כולנו צמאות ורעבות - לא ללחם ולא למים, כי אם לשמוע את הדיבורים המתוקים האלה, העמוקים, המחשבים בנו את כוח הנשמה. מנתקים מן הרע, מחזירים אל הטוב, בוקעים ומפילים את החומות בליבנו, ומחזירים אותנו פנימה בתשובה של האבה.

ישבתי לי כמו יקן בקופת חולים. מספר 789.

היות וכנראה נמאס לאנשים שם לעשות תורים ולפקח על המספרים, נתנו את זה למחשב חשוב ומעונב בן ימינו. ובכן, כדי להעסיק אותנו, הממתנים השקטים בתור, מדי פעם מקריא המחשב את המספר המבוקש, ומפנה אותו לפי דעתו הבלעדית לחדר הרצוי.

על פי מה יפול דבר? על פי מי יישק דבר? על פי דעתו של המחשב חסר הדעת. והרי כבר נאמר אין מוקדם ומאוחר במחשב, והוא מתעלה על עצמו ומוכיח את זה לעילא ולעילא.

בינתיים, בכל הפעמים בהן נאלצתי להתכתב על פיו, לא הצלחתי, האנשים שסיבבי ואני - לרדת -ובעצם לעלות - עד סוף דעתו העלומה. נסתה מבינתו, וגדול רוחו מהבנת אנוש.

ובכן, המחשב מנהל את העולם בקופת החולים, ואני חייתי להיכנס לרופא הנחמד אשר נמצא תמיד בחדר מספר 26.

"מספר 117, לחדר 22". מקריא הוד מעלתו בלשון מתכתית.

טוב. זה לא אני.

"מספר 36 לחדר 24" גם כן מישהו אחר.

"מספר 789, לחדר 21".

[כן, כן. זהו סדר המספרים הקדוש, אשר לא ידעום אבותינו וגם לא מתמטיקתנו].

789, זהו שמי על פי הקוד. חדר 21? מה פתאום! אני מחכה לחדר 26!

הנה. טעות מחשב!

"מספר 789, לחדר 21", מתעקש המחשב בקול.

בחדר 21 נמצאת בדרך כלל האחוז. החלטתי ללכת להודיע לה שחלה תקלה נוספת בשירות, ושהיא תעבור הלאה.

הופס. אני נוקש על הדלת, ופותח. 'שלוש', מציץ אלי הדוקטור הנחמד. "כבר כמעט התיישתי שתכנס", הוא מוחיך. "אה, אתה כאן?" שאלתי מופתע. "הפעם כן".

הפעם כן. בן אדם מחכה באדיקות לחדר 26, משם, כך הוא בטוח, תבוא הישועה.

והנה, החץ מורה לה לכיוון חדר 21.

הוא מתפלא. חושב שטעות. אין לו צורך. 26. ותו לא. וזהו. אבל דווקא מ21 צמחה הישועה.

חוזר הבן אדם הביתה, ומהרהר:

כמה פעמים אנתנו נוקשים על חדר 26. כן. זה מה שאנתנו רוצים, בעטיו אנתנו מתאכזבים, בגלל שנשאר סגור אנתנו מחמיצים פנים, ועדיין מביטים בשקיקה בדלתו. כמה פעמים אנתנו בטוחים שמאחורי הדלת של 26 מסתתר האוצר, שבתוך 26 מצויה הברכה, ש26 זהו המפתח ואין בלתו.

ופתאום המחשב או מי שזה לא יהיה [בעצם, למי ששכח, מאחורי הטבע תמיד עומד השם!] מפנה אותנו לחדר 21. משפשים עיניים. מביטים למעלה ואומרים בנימוס - לא, לא תודה. סליחה. לא לזה התכוונו. אאא... חדר 26 הוא משאת ליבנו ורוחנו. תודה.

מציץ אלינו בעל הבירה, ואומר: אני כאן. אותי חפשתם. הנה הישועה. זרעתם במקום אחד את ההשתדלות שלכם, אבל לעיתים הצמיחה מתרחשת במקום אחר לגמרי! - - -

שאלה:

כבוד הרבנית תחי'.

בעלי התחיל להתעניין במשנתו ודרכו של מוהר"ן מברסלב.

אני אישית אין לי בעיה עם זה, ואפילו מתעניינת קצת בעצמי.

הבעיה היא עם הילדים. יש לנו ילדים גדולים [בנילאי ישיבה קטנה], והם לא רואים זאת בעין יפה בכלל.

חלקם אפילו נכנסו מזה להיסטוריה ואינם מסוגלים להכיל את המחשבה שאבא שלהם שייך לברסלב, שנחשב לדבר מוזר ומשונה בעיני החברה.

בפרט כשהוא רוצה לנסוע לאומן - הם ממש נכנסים מזה לחץ, ואינם מוכנים לשמוע על כך מילה וחצי מילה.

השאלה שלי, האם תורת ברסלב זה דבר כל כך חשוב שצריך לעשות זאת למרות הכל? ואם כן - האם יש עצה איך להתמודד עם הבעיה הזאת?

אני אישית נמצאת ממש בפלונטר. מצד אחד - אני רואה שהוא נהנה מזה ושזה מועיל לו הרבה, ואני רוצה לסייע לו בדרכו בעבודת ה'. ומצד שני - אני רואה את הלחץ של הילדים ומיילא מתקשה לסייע בעדו.

י.צ. ירושלים

תשובה:

לכבוד גברת י.צ. היקרה, החותרת לדעת אמת, שלום וברכה.

אני מזדהה עם כל מילה שכתבת.

כואב לי מאד לראות איך את נקרעת בין שני עולמות; מצד אחד - את רוצה לעזור לבעלך, ולסייע לו בדרכו בעבודת ה', ומצד שני - את רואה את הלחץ של הילדים, ואת הרגשת האיום שבו הם נמצאים, מחמת השינוי שהבית עובר בעקבות בחירתו של בעלך, וזה מאיים עליהם חברתית ורוחנית. ואת נמצאת בתוהו, ומרגישה קרועה.

ראשית, אני חייבת לציין שעצם 'הקריעה' שלך מעורר בי הערכה רבה. כי באופן טבעי וספונטני האמא נוטה לגונן על הילדים. זו תופעה שקיימת בטבע העולם ואפילו בבעלי חיים - לגונן במסירות נפש על הגורים. כך שמתבע הדברים נפשה של האם תנתר ממקומה ברגע בו היא מרגישה שילדיה מאוימים. ועם זאת את לא הולכת שבי אחר ההרגשה הטבעית והספונטנית הזו, אלא מפעילה שיקול דעת, ומנסה לבדוק ולחקור ולהתעניין מה נכון לעשות. מה שמראה על התבוננות עמוקה וחתירה לדרך אמת.

וכעת לשאלתך - מה הדרך הנכונה. על כך אשתדל לענות בשורות הבאות בעז"ה.

כבוד הבעל

השל"ה הקדוש כותב: "תכתב את בעלה יותר מדי, אפילו דבריו תמוהים". זאת אומרת - הבעל הוא 'המלך' של הבית, הוא המוליק, המנהיג, ומתווה הדרך. והאשה צריכה לכבד את דרכו גם כאשר אינה מסכימה לגמרי עם כל פרט בהנהגתו.

הבית צריך להתנהג 'באחדות' גם עם לא ב'אחידות'. מותר לאשה 'לא להסכים' עם הנהגות שונות של הבעל, אבל עם זאת היא צריכה להכניע עצמה ולקבל את דעתו. זה נקרא 'לכבד את הבעל יותר מדי'.

ומלבד שזו האמת, זו גם דרך 'החינוך' הטובה ביותר, ואין כלי מחזיקי ברכה אלא השלום. 'שלום בית' היא הערובה הגדולה ביותר לחינוך הילדים, ובפרט עניין זה של התבטלות האשה לבעלה, שזו הסגולה הטובה ביותר לחינוך יהודי ותורני.

אספר לך דבר מעניין: בעבר למדתי בקורס 'עיון זוגי והנחיית הורים' אצל הגברת ר. ארבוסי. בתוך הדברים, נשים טענו שהבעל מתנגד לכל מיני דברים שאנחנו לומדות בקורס. וגברת ארבוסי ענתה להן: "אם הלימוד בקורס מהווה איזושהי בעיה בשלום בית, כי מתוך הדברים את מבינה שבעלך מתנגד עם הילד בדרך לא נכונה - אז תפסיקי לבוא לקורס, ותמשיכי לשמוע בקול בעלך! כי זה בודאי ייתן לכם סייעתא דשמיא גדולה יותר מכל העצות והרעיונות שאת לומדת פה אצלי!!!" [מלבד במקרה של התעללות חלילה מצד האב שאז צריך לערב גורם מקצועי].

אשתף אותך בסיפור מיוחד, שהייתי קוראת לו 'הזוי', שמתוכו רואים איזה סייעתא דשמיא מיוחדת ונדירה מרוויחים מכך שמתבטלים אל הבעל: למדתי שלש שנים כדי לקבל תעודה באיזה מקצוע, ואז, בקיץ, היה עלי להשלים קורס אחד ומבחו מקיף כדי לקבל את התעודה. כשרציתי להירשם לקורס - בעלי סרב ואמר 'כל השנה עבדת קשה, עכשיו בקיץ

את צריכה לנוח [גרנו בעמנואל, והייתי צריכה לנסוע בכל פעם לבני ברק] וגם כדאי להשקיע יותר בחופש בילדים'.

התפלאתי מאד, הרי הוא זה ששלח אותי ללמוד שלש שנים (1) ואחרי כל זה, דווקא עכשיו לקראת התעודה אפסיד הכל?! אבל הוא עמד על דעתו, ואני, בזכות דברי השל"ה הקדוש - נכנעתי. לעומתי, חברותי שלמדו אתי יחד בשלש השנים כן המשיכו את הקורס בקיץ. והנה ביום ז' אב תשס"ב, התקיים המבחן המקיף, וכשהם חזרו הבייתה - היה את הפיגוע הנורא והמפורסם בכניסה לעמנואל, ואחת מהן נפגעה קשות. ואז הבנתי ממה ה' הציל אותי...

בקיץ הבא, בעלי נתן לי להשלים את הקורס בשמחה וברצון, בלי שהבין בעצמו מה קרה לו שנה שעברה...

כלומר ההכנעה לבעל יוצרת מצב רוחני גבוה של סייעתא דשמיא מיוחדת בבית, לקבל שפע ברכה והצלחה בחינוך הילדים בפרנסה ושאר הדברים.

מלבד כל זה, יש כאן ריווח נוסף, בעיקר בנושא ההתקרבות לברסלב.

עיקר הפחד של הילדים, והוא בעצם אינו מופרך - הוא מכך שהרבה אנשים מתקרבים לברסלב בצורה בלתי רציונאלית, ומרוב המשיכה אל האור וללא הדרכה נכונה - הם נסחפים להנהגות קיצוניות ומשונות. ודווקא כאן את זאת שיכולה למונע את זה. ברגע שאת הולכת אתו יחד ושותפה עמו לדרך, זה בעצמו יהווה שמירה עבורו שיעשה זאת בצורה הנכונה, באופן מיושב ורגוע, בהדרגה ובנחת.

יחד עם זה, על ידי ההליכה בעקבותיו - הוא יהיה מוכרח להסביר את הדברים שאותם הוא מצא, ולהעביר את הרגשותיו, וכך הוא ילמד לצמצם את הדברים באופן שיוכל להעביר את האור גם לילדים, ולהטעים אותם קצת ועוד קצת מהמעייין, בלי צורך להיכנס לוויכוחים מיותרים שלא מועילים לאף אחד ורק מגבירים את הכאוס וההתנגדות.

וכך, רק תרוויחי מכל הצדדים - הילדים לא ייזקו בכלל, אלא יירגעו. וכולכם תוכלו להתקדם יחד בצורה רגועה ומאושרת בדרך הנפלאה והמתוקה והערבה, וליתנות מהאור הגדול שגיליתם במהלך חיכם המשותפים.

מעמד הילדים

ככלל, בכל חילוקי דעות שישנם בין הבעל לבין הילדים - ברור שהאב הוא זה שאמור להוביל את ההנהגה בבית ולא הילדים. צריך אמנם להבין את מצבם ולהזדהות עמם, אבל לא לתת להם להחליט ולשלוט.

את שואלת 'האם תורת ברסלב זה דבר כל כך חשוב, שצריך לעשות זאת למרות הכל?' למעשה את עצמך עונה על כך: 'אני רואה שהוא נהנה מזה, ושזה מועיל לו הרבה' אלא מה - הפחד שזה יזיק לילדים מבלבל אותך.

בשביל זה עלייך להחזיק את עצמך שהילדים לא יהיו אלו שיובילו את הבית אלא רק ראש המשפחה. ורק על הבסיס הזה לנסות להרגיע את הילדים. להבין אותם ולהזדהות עם הקשיים שלהם, להקשיב לכל השאלות והלבטים ולנסות לענות עליהם ברגוע. אבל לא מתוך מצב שהם אלו שיחליטו אם אב נוסע לאומן או לא, אלא לשאול אותם 'איזו עצה יש לכם שזה לא יפריע לכם שאבא נוסע?' כלומר: אבא יחליט אם הוא נוסע או לא, לא אתם! אבל אחרי שזה כן - איך אפשר לעזור לכם ולהקל עליכם?

ולסיום, תבקשי מבעלך לדבר קצת ועוד קצת, ולטפס כל הזמן מתורתו ומשנתו של מוהר"ן עד שהילדים יתחילו לקוט במה מדובר. בשלב ראשון הוא כמובן לא צריך להזכיר מה מקור הדברים, ובהמשך כשהם יתחילו להתחבר הוא יכול לספר להם מהיכן נלקחו הדברים.

כמו כן, עליו לנסות להעביר לילדים את החוויות שלו מהדרך החדשה, וכמה היא נפלאה ומנהג. וכמובן לעשות זאת במשך כל השנה ולא רק לפני ראש השנה לקראת התסיעה שבעיניהם נראית תמונה כל כך. כמו כן כדאי שגם את החוגים הנסיעתיים של השנה, כך שכשתגיע ההזדמנות לנסוע לאומן זה לא יהיה בעיניהם כל כך נוראי ומוזר.

בכלל הנסיעה לאומן כיום כבר הפכה להיות תופעה כללית, שכוללת בתוכה את כל החוגים והגוונים. זה עתה חזרתי מנסיעה לאומן בסיום חודש תשרי, ובעיני ראיתי איך שמגיעים לשם קבוצות של ימיות של בני ישיבות, וכן עשרות חסידי גור, ועוד הרבה חרדים - שכנראה נסעו לקברי צדיקים באוקריינה, אולי גם בפולין - והגיעו לאומן.

לסיכום: בעבודה משותפת שלך עם בעלך - תוכלו להרגיע את הילדים, ובס"ד לכוון אותם בדרך הנכונה בניעויות ובנחת, לקבל את הדרך שאבא מוביל אותם.

ואסים בברכת הצלחה בכל אשר תעשו.

השיעור לא התבטל

בלב כבד כיוון ר' שמעון את השעון המעורר לבוקר, יודע שגם את שעת התפילה הוא חייב להקדים, בכדי להספיק את האוטובוס לבני ברק. ארבע שעות תמימות הוא יבזבז מחוץ במעבר מאוטובוס לאוטובוס ובהמתנה חסרת תוחלת בתחנות שוממות. מילא, לפחות הוא יוכל להשלים את לימודיו בזמני המתנה, אך חברי השיעור מתי ישלימו, מי יודע.

הכל בסדר

בבוקר השכים ר' שמעון לקום, ומיהר לתפילת וותיקין בבית כנסת קטן בקצה השכונה. הוא לא הכיר את רוב המתפללים אך החזן התפלל במתינות ובנעימות ור' שמעון הצליח להתרכז במילות התפילה בלי להציץ כל רגעים במחוגי השעון הממהרים. חזרת הש"ץ, קדיש יתום, וכבר חולץ ר' שמעון את התפילין ומאיץ צעדיו אל הפתח. האם יספיק את האוטובוס? ושיעורי הגמרא מה יאה עליהם? הוא מזרז את צעדיו ביציאה מבית הכנסת, וכאב ההחמצה מציף את כולו. כשאשב באוטובוס אתקשר ואמצא ממלא מקום, הוא מבטיח לעצמו, אך התחושה הרעה עדיין מלווה אותו.

טיפיחה על השכם הסבה את תשומת ליבו לרגע. "גוט מארגן, ר' שמעון!" ר' שלוימה וקסמן התחייך לעומתו. "מה יום מיזמיים?" הוא שואל בדעה בדוחה. "במה זכינו שכבודו יבוא להתפלל עמנו כוותיקין?"

"בוקר טוב," נענה ר' שמעון בחיפזון, "אני ממהר לתחנת האוטובוס. עלי להספיק את האוטובוס בעוד כ...". הציץ לשעונו בלחץ, "בעוד כשש דקות וחצי".

"לא אעכב אותך, ידידי" הבטיח וקסמן, אך שלא כהרגלו הוסיף ושאל: "אבל לאן אתה צריך לנסוע בשעה כה מוקדמת?"

"שלא תשאל", הוא הפטיר בהילות "היום השלושים של סבא שלי ואנו עולים לקברו. עלי להיות בשעה אחת עשרה בבית העלמין ירקון, אולם אין לי אוטובוס ישיר, ואם אני עוד רוצה להספיק ולהחליף את שלושת הקווים בהם עלי לנסוע כדי להיות במקום בשעה היעודה, אני חייב לרוץ הרגע. להתר-"

"רק רגע", תפס ר' שלוימה בשרוולו, "אם כבר נפגשנו ממילא, שמוע: אני עצמי נוסע הבוקר לפתח תקוה. אולי תצטרף אלי לנסיעה ברכבי ואחסוך לך את הבלגן?"

ר' שמעון הרים מבט מופתע: "אתה נוסע לפתח תקוה?"

"כן, יש לי שם פגישה חשובה באחת עשרה, ואני מתכנן לצאת לדרך בערך בתשע וחצי, עשר".

"הו, זה יהיה יותר נפלא מנפלא!" שמח ר' שמעון, "אז הרווחתי עכשיו כשלוש שעות במתנה..."

"אבוא לאסוף אותך בעשר" סיכם ר' שלוימה את הפגישה המפתיעה והם נפרדו בידדות.

וגם היום, כמו בכל ימות השבוע, נישאו שיעורי הגמרא על הדף היומי בחללו של בית הכנסת השכונתי, ורק המגיד שיעור ר' שמעון, ידע כמה אין זה מובן מאליו.

הקשה נמרצת נשמעה מעבר לקו, וכעת אפילו מסכת המקצועיות התחלפה לאנחה קלה: "זו בעיה. אדוני. שלושת האוטובוסים המבוקשים יוצאים בתדירות די נמוכה..." המוקדן חישבן וחישבן, בדק את הצטלבות הזמנים והאוטובוסים ולאחר דקה ארוכה הגיע למסקנה משלו: "אם אתה רוצה להיות שם באחת עשרה, אין לך הרבה בררות אלא לצאת באוטובוס היוצא בשש ארבעים וחמש מביטר. האוטובוס שאחריו יוצא שתיים אחר כך, ולא יאפשר לך לתפוס את האוטובוס לפתח תקוה ואחריו את האוטובוס לירקון. מצטער, אדוני. זה המצב".

על מה לוותר?

הוא ניתק את השיחה מוטרד. ברבע לשבע? כיצד יעלה על האוטובוס של רבע לשבע? לפני שחרית הוא מוסר שיעור קבוע למתפללי בית הכנסת על הדף היומי, ואחר שחרית ממתין לו שיעור גמרא נוסף בבית כנסת סמוך. מה יעשה? היאך לוותר על השיעורים הקבועים? זה לא שייך. פשוט לא שייך לוותר על השיעורים. כבר שנים שהוא מוסר את שיעורי הדף היומי מדי בוקר, לא מוותר ולא מדלג על אף שיעור. גם כשחזר משמחות משפחתיות באישון לילה, וגם בימי הבריות של בניו, גם בימי השלג וגם בימות החמה, את שיעורי הגמרא לא ביטל. וגם לא יבטל בעזרת ה'. זה פשוט לא ייתכן.

הוא נטל את הנייד לידי, מחשב את דרכיו בקדחתנות. אולי ישנו את שעת העלייה לקבר? אין סיכוי, אבא כבר ישן ואי אפשר לבלבל את תכניתו על הבוקר. אולי יסתדרו בלעדיו? גם זה בלתי אפשרי. הסתמכו עליו במניין הנאספים, צריכים אותו לאמירת קדיש בעשרה והוא חייב לכבד את אביו וסבו ז"ל ולהשתתף. אביו יצטער, מאד יצטער, אם הוא לא יעלה יחד עמו אל קבר סביו. הוא לא יכול להתחמק מחובתו לכיבוד אב.

מה עושים? חשב לרגע ארוך והחליט לחפש מגיד שיעור ממלא מקום. במהירות לחץ את מספרו של ר' דוד שטיין, אברך בר אוריין הגר בשכונה. אולי הוא יסכים למסור את השיעור במקומו, הלוואי ואולי. צלצל ארוך ועוד אחד, אך אין עונה. הציץ בשעונו ונחרד. השעה הייתה מאוחרת מכדי לערוך טלפונים לשכנים. סגר באכזבה את הנייד ומצחו התקמט בדאגה.

מה יהיה? אולי ר' יוסל, אחד ממשתתפי השיעור, יקח יוזמה וכשיראה שלא הופעתי יסביר את הדף? אך.. בלי להכין את הדף קודם, זה לא כל כך פשוט. האם חברי השיעור יחכו ויחכו לו עד בוש וכשיראו שאיננו מגיע ילכו להם בלי ללמוד את הדף היקר? רק לא זה. רק לא זה.

תמך ראשו בשתי ידיו ונאנח. לא לעלות לקברו של סבא, איננו יכול. אביו יצטער ואולי גם יכעס. להפסיד את השיעור, גם איננו יכול. כיצד ינהג?

אנסה בבוקר מוקדם להתקשר אל הרב שטיין, החליט בלית בררה. אולי הוא יצליח לבוא מיד אל חברי השיעור הראשון, ואולי יסכים גם להתעכב אל השיעור השני. אם לא יוכל, אדבר עם ר' יוסל, ננסה ללמוד יחד את הדף מעבר לטלפון, ואולי הוא יסכים למסור במקומי את השיעור. אולי, הכול אולי, אולם מה עוד ביכולתי לעשות?

יום השלושים

"העלייה לקברו של סבא תהיה מחוץ בבוקר, זוכר?" בקע קולו של חיים צבי מעם הפומים.

"זוכר, בוודאי. אני כמעט מסיים את המסכת שקבלתי על עצמי ללמוד לעילוי נשמתו של סבא, ואיך אשכח?" הוא השיב מיניה וביה.

"אבא בודק כעת את מספר המשתתפים", המשיך אחיו הגדול בתכליתיות, "וחשוב לו מאד שיהיו מניין מבוגרים בהקמת המצבה. אתה תגיע, נכון?"

"כן, בוודאי, אבא כבר שוחח עמי על כך כמה וכמה פעמים. זה לא קל לי להגיע מרחוק עד לבית העלמין, אך הבנתי שהוא רוצה מאד שנבוא עמו לבית העלמין. אעשה זאת, בעזרת ה', לכבוד אבא, ולכבודו של סבא ע"ה".

"מצוין" השיב חיים צבי בסמכותיות של אב בכור, "זה באמת יעודד את אבא, גם ככה לא קל לו עם האבל והצער. אבא הוא אבא בכל גיל".

"בוודאי", הסכים שמעון. "רק תאמר לי באיזו שעה קבעו?"

"באחד עשרה בבוקר" אמר חיים צבי בטון מזהיר, "אחת עשרה בדיוק, כך החליטו אבא והדודים".

בסדר. ר' שמעון סגר את השיחה, וצלל מהרה אל שלל העיסוקים הממתינים לתשומת ליבו, רושם בירכתי מוחו לזכור ולברר על דרכי הגעה לבית העלמין ירקון.

תכנית מורכבת

בשעת ערב מאוחרת נזכר ר' שמעון להרים טלפון אל מוקד התחבורה. המתנה לא ארוכה ו"ערב טוב מדבר בוריס" עלה על הקו. הוא שטח את שאלתו בתמציתיות: "איך אוכל להגיע מביתר אל בית העלמין ירקון?"

בוריס המהם קצת לעצמו, הקיש אי אלו הקשות מעבר לקו ואמר: תראה, אין קו ישיר למקום, אך תוכל להחליף בין אוטובוסים על מנת להגיע לבית העלמין. אתה עדיין מעוניין?"

כן, הוא היה מעוניין, ובוריס הסביר בסבלנות מרובה: עליך לעלות על האוטובוס הנוסע לבני ברק, לרדת בגבעת שמואל ולעלות על הקו הנוסע לפתח תקווה. לרדת בבית החולים בלינסון ולהחליף לאוטובוס המגיע אל בית העלמין.

ראשו הסתחרר מעט מעודף הנתונים: "סלח לי, תוכל לחזור שוב על הפרטים?" בוריס הסכים באדיבות מקצועית, והוא מיהר לשלוף עט מכיסו, פשפש בקדחתנות אחר פתק פנוי, והחל לשרבט על גבה של קבלה מרוטה את פרטי המסע הארוך.

"אני עולה לאוטובוס הבא באותה תחנה בה ירדתי?" הוא נזכר לשאול, ובוריס הקליד שוב במוקד הממוחשב והשיב בשלילה. כעת הכתיב לר' שמעון את מנוח התחנות והכבישים שעליו לחצות בכדי לעלות על האוטובוס הנכון, ורגע לפני שר' שמעון סיים את הברור המלאה, הוא הוסיף את שאלת המחץ הקטנטנה: "עלי להיות בירקון ב- 11 בבוקר. מהם זמני הנסיעות של שלושת האוטובוסים הנ"ל?"

המדור שלך לשיטות בהארות שחשבת עליהם
שהאירו לך והעירו אותך לחיים

חיבוק של אמא

הגיגים באהל רחל אמנו - לקראת ההילולא י"א במר חשוון

אני באה לקבר רחל ערב ההילולא הגדולה של 'מאמע רחל', נכנסת לצינן רואה את האבן הגדולה שהניח יעקב אבינו, מביטה בפרוכת הגדולה, מתקרבת, מתרגשת, פוסעת פנימה לאט לאט, צעד צעד, וחושבת לעצמי: 'איך אני הקטנה והפשוטה, עומדת היום בשנת תשע"ט, וזוכה לבוא אליך 'מאמע רחל' ולדבר אתך, את הרי אחת מאמותינו הקדושות! כמה אלפי שנים את עומדת פה לבד על אם הדרך, בודדת, בשבילי, מצפה ומחכה לי, כדי שאבוא היום להתפלל אצלך שנוכל לשוחח יחד אני ואת!'

אמא!!!

את אמא שלי הכי בעולם, את מבינה אותי הכי בעולם, את פה בשבילי, לך הבטיח ה' שתהיי לנצח להקשיב לי.

אמא!!!

את ה'מאמע' של עם ישראל, שכל כולך בשביל בניך, למדי אותי, אידישע מאמע, בינה, חזקי אותי, תעודדי אותי.

כי קשה כח הסבל, אין לי סבלנות אני עיפה, חלשה, מבולבלת מכל היועצות והמטפלות ומכל הרעש של שנות האלפיים ושמונה עשרה...

אמא!!!

חזקי אותנו!! תעודדי אותנו!

אני עוצמת עינים, ניגשת קרוב יותר לצינן מחבקת את מאמע רחל, מניחה את הראש צמוד לפרוכת, מתרפקת, ופתאום אני מרגישה שמשוה רך וענוג נמס בתוכי, קול שקט בתוכי אומר לי:

בתי!!!

בתי האהובה!!

את יודעת כמה ה' אוהב אותך?

נשמח שלי, את איך שאת וכמו שאת, את זוכה לומר כל יום אבל ממש כל יום 'שעשני כרצוננו' -

את יודעת מה המשמעות של זה?

שמלך מלכי המלכים פשוט מרוצה ממך, שמח בך, אוהב אותך ככה, אהבה בלי תנאים, את לא צריכה ברית מילה כדי לחוש את האהבה הזאת, את לא צריכה תפילה במנין ותפילין, את לא צריכה מצוות שהזמן גרמן, את מחוברת אליו מעצם מהותך, אני אוהב אותך ככה אומר ה': 'יפה את רעיית' ומום אין בך.

איך אומר הרב פינקוס: גבר הוא גנרטור שאמור לייצר, אשה היא מראה, כמו הירח אין לה מעצמה כלום היא רק משתקפת, לכן אם היא מתחברת לה, לצדיקים, ולתורה - היא כולה השתקפות של תורה וצדיקים, לכן אומר רבינו שצריך ללמוד אמונה מנשים.

הקול הולך ומתחזק: נשמה שלי, הסתכלי על עצמך כמו שהש"ת מסתכל עליך, כמו שאומר רבינו בליקוטי מוה"ר"ן (תורה י"ז): דרך הש"ת להסתכל על הטובות שעושים שנאמר 'לא הביט און ביעקב'. ה' מסתכל על הנקודות הטובות שלי, ולכן אני גם צריכה לראות בעצמי נקודות טובות.

אמונה. התחילי להאמין בעצמך. רחל היא שלימות האמונה, אומר רבי נתן (הלכות בכור בהמה טהורה ג' ג').

בתי היקרה, היודעת את, שזה יהיה הגילוי של משיח, הוא יגלה את הטוב של כל אחד כמו שרבינו אומר. וזה בדיוק מה שאני, רחל, האמא האוהבת, עושה כיום בגלות, כך גילה רבי לוי יצחק מבארדיטשוב (קדושת לוי, איכה) כי רחל אמנו מאירה לנו בתוך הגלות את אור הגאולה.

את רוצה עוד חיזוק?

ילדה שלי, 'נשים כמה זכין' שואלת הגמרא? ועונה בזכות שתי

מכובדת

נעים מאוד. כן זה הבית שלי תכנסי. תרגישי בבית.

לא, אני לא אומרת לך 'אל תסתכלי על הבלגן' - כי לאן שתסתכלי תראי אותו, את הבלגן.

החלום שלי הוא שהכל כאן יהיה מסודר. כמובן סביר, לא להשתגע, לא בית מרקחת, אבל שיפסיקו לבוא ולהעיף את הנעלים בדיוק באמצע הסלון מדוד. הם תמיד שמים אותם באמצע, אמנם מתחשבים ושמים אותם בזוג מסודר, אבל באמצע של הסלון. למה? חלק מהם הולך עד הפינה הכי רחוקה של הסלון ככה ליד הספה ומוריד אותם שם. למה? למה? ככה אתם מתאמצים לבלגן!

ותגידו, זה לא קובא להם לבובות האמריקאיות האלו להיות זרוקות בתנוחה כזאת לא נוחה במשך יומים? לפחות שיזרקו אותם בתנוחה יותר נוחה, פחות מותחת. איך בובות כאלו יקרות זרוקות כדומן על פני הארץ!?

למה השקעת עליהם בובות אמריקאיות? הן חופפות להן את השיער למוות עם המון מרכז, מרטיבות אותן עד לשד הריפוד הסינטטי שלהן. מוסיפות להן גם שמן תינוקות להשלמת המראה הרטוב. והורסות אותן בשיטתיות. טוב, זה רק סעיף קטן, אפשר לשחרר עוד קצת כאבי בטן?

האמבטיה שתמיד נראית כמו מפגע אקולוגי אורגני שכל הכללים והאזהרות שאני מנסה כבר שבע עשרה שנה להנחיל כאן בבית משום מה לא נקלטים. איך הם לא מצליחים להפנים את הנהלים כאן? במי הבעיה, ביי? בהם? [בהם זה כמובן הילדים לא חלילה הבעל. עליו לא מדברים, אותו לא מנסים לחנך חלילה, אנחנו אנשים מתורבתים עם שלום בית של זוג יונים. רק מקווים שהוא יבין את הרמזים העבים המשוגרים אליו דרך הערות חינוכיות לילדים].

מתי כבר תהיה לי יחידה נפרדת משלי? מתי?! פינה משלי שהסדר והנקיון שם מושלים בכיפה. הכי מרגיז התקופות האלו שהם נורא עייפים כל הזמן. בתנוחות רביצה כאלו ואחרות, רוב היום הם נחים ואני מסדרת אחריהם ומתעצבת ומתעצבת ומכריחה אותם לסדר והם מרגישים שהם כל היום מסדרים מסכנים אומללים שכמותם.

דברים: א. מצפונות לבעליהן. ב. משלחות את בניהן לתלמוד תורה. הבאבא סאלי היה אומר לאשתו: שלשה דברים עליך לעשות: א. לאכול טוב. ב. לישון טוב. ג. להתענג ולהינות מהמצוות ילדה שלי הגיע הזמן ללמוד להתענג, ליהנות מכל מצוה, לשמוח כל יום על הזכות שאנו זוכות לשלוח את ילדינו לת"ת, להודות שאנו מהמצפונות, לא צריך יותר ולא צריך יותר להתבלבל, רק לשמוח ולהנות.

והיא, זאת אומרת אני האמא, לעולם לא מרוצה כי זה אף פעם לא נגמר התחרות הזו - הילדים מבלגנים אמא מסדרת, הילדים מבלגנים אמא מסדרת, מי ינצח?! הא? מתי נקרא אותו לסדר את הסדר הדורסני הזה - שדורס אותי ואותם - מתי?

ואז אני שומעת בשיעור על הכבוד. על זה שכולנו מחפשים את הכבוד הזה - את הדבר שיתן לנו הרגשה של ערך. של שווי, של קיימות. שיש לי את הדבר ולכן אני שווה - אבל מחפשים אותו במקום הלא נכון.

כשאני בסרט הזה של הסדר אני רוצה בעצם לומר: הי חבר'ה, אני כאן האמא ואני מחליטה שעכשיו יהיה כאן מסודר!! זה בצורה החיצונית. בתוכי אני יודעת שבית מסודר אומר שאני שווה משהו. יש לי כבוד.

וזו רק דוגמא אחת מתוך המכלול. כי לאחרת זה יכול להיות אוכל מושקע או הופעה מושלמת. בסופו של דבר, אחרי כל רשימת הוויתורים שלך, של כל הדברים שאת חייבת ולא הצלחת... את עוד יותר נאחזת במה שהחלטת ברוב אבירותך וענוותנותך להיות "נכנעת" להקב"ה ועשית לו הנחה "שלפחות זה". כמו קדושה מעונה את נתפשת ב'לפחות זה'. אז טוב 'לפחות' בית מסודר, כי אחרת מה אני שווה??? מה יש לי?

אבל בשיעור הבנתי שמה שיש לי זה ערך מוחלט ונצחי של הנשמה שלי. והוא לא תלוי בשום דבר חיצוני. כל דבר אחר שאני ארדוף ואשיג ואחלק לי לשלל - לא יתן לי את הערך הזה שאני מחפשת.

כי כשאני לוקחת את הכבוד בכוח זה נקרא כבוד מלכים. מין כבוד שקרי מדומה שלעולם לא נותן את תחושת השובע והסיפוק והענוג. הנשמה לעולם לא תימלא ממנו. הכבוד האמיתי הוא דוקא כשאני ממעטת בכבודי, מזיזה את הרצונות שלי לצד, ונותנת מקום לכבוד אלוהים. ברשימת החלומות שלי אני דבר ראשון מנסה לשים את 'מה השם רוצה ממני' ולא 'מה אני רוצה ממני'.

זו הייתה הבנה מאוד מיוחדת. מאוד מרגיעה מאוד מכבדת. כמה טוב לעבוד אותך המלך ולא אותי.

לאט לאט אני מתחילה לנשום....

וחושבת לעצמי: 'איזה נס שיש לי כזה רבי, שנותן לנו את הכח ואת העצות המעשיות כיצד לשמוח. הדרך הזאת היא האור של הגאולה, וזה מה שאמא נותנת לי כמו שהזכרנו מהבארדיטשבער הקדוש!'

אוי, מאמע כמה זה נכון.

תודה אמא, תודה על החיבוק....

הודעה ובקשה

לאור התחדשות הגליון במתכונת מסודרת וקבועה הננו שמחים להודיע, כי מעתה ניתן להירשם כ'מנוי' ולקבל את הגליון בכל חודש לביתכם, במחיר 5 ש"ח לחודש.

להרשמה: מכשיר 'קהילות' ערך 'איגוד הפעילים' / 'הקבצו'. להטעין את הסכום, ולדווח במספר: 0548537200,

או במייל: vhecmu@gmail.com

אפשר כמובן לקבל את הגליון ללא תשלום, בדואר אלקטרוני.

להרשמה: vhecmu@gmail.com

כמו כן עומדים אנו לחדש את ההפצה ברחבי הארץ, בישיבות ובתי כנסיות. מי שמעוניין להירשם כנציג איזורי, נא להתקשר בהקדם למספר: 0548537200 ותבא עליו ברכה.

בגליון הבא א"ה יתפרסמו שמות הנציגים ברחבי הארץ, אצלם ניתן להשיג את הגליון ללא תשלום.

הודעה משמחת

בסייעתא דשמיא החל לצאת לאור גליון שבועי 'המקורבים', המיועד עבור בני התורה חניכי הישיבות.

הגליון כולל מדורים שונים, ביניהם: פרשת השבוע - בפנימיות, ליקוטי מוהר"ן - בעיון, חדשות ועדכונים, ועוד. לקבלת הגליון בדואר או במייל, ולכל עניין הקשור לעלון,

ניתן לפנות למייל: a0773140331@gmail.com

או במכשיר 'קהילות' על ידי החיפוש 'עלמא דאורייתא'.

כמו כן, נפתח קו 'המקורבים', בו ניתן לשמוע שיעורים, ראינות, שיחת חברים ועדכונים שוטפים על חבורות וכדומה, ועוד. מספר הקו: 0773140331 [פירוט על שלוחות הקו, מופיע בגליון 'המקורבים'].

נ.ב. הגליון והקו - אינם שייכים לארגון 'הקבצו', ואין לנו שום אחריות על התוכן שמופיע בו.

בברכת 'אחותנו את היי לאלפי רבבה'

הצלחה וסייעתא דשמיא

מפסיקים להגיז ווארטים

מתחילים לחיות את הרעיונות

כשאתה אומר ווארט זה יפה, כשאתה מדבר מהנשמה - זה א מחייה!

מאמרים משובבי נפש מתוך תורת הצדיקים שיהפכו אותך למעיין נובע של חכמה וחזק, על כל פרשיות התורה והמועדים פשוט א מחייה!

להשיג בחנויות הספרים המובחרות או בטל: 052-7172452

לרבים השואלים:

ניתן להשיג את ההקלטות מהכינוס המרכזי [שהתקיים באסרו חג, בנושא 'קירוב רחוקים וקרובים'], וכן הסרטה של רוב הכינוס.

ההקלטות מחולקות לרצועות: דברי פתיחה, סיפור התקרבות, שיחה מרכזית, ופאנל [מחולק לשלשה]

לקבלת ההקלטות וההסרטה, ניתן לפנות למייל:

vhecmu@gmail.com

נ.ב. בסיום הכינוס, נשאר על אחד השולחנות 'נגן',

בעליו מתבקש לפנות למספר: 0548591148

מאגר שידוכים מבית הקבצו

בת זוגע לתעבי והשבות
העסקים בעיות מודרין ככרסלב זע"א

בחור יקר!

מתלבט מה בדיוק מתאים עבורך?

רוצה משפחה בסגנון 'ליטאי' אבל ברסלב מדבר אליך?

בדיוק בשבילך אנחנו כאן!

מאגר שידוכים יחודי ואיכותי מבית "הקבצו".

במאגר תוכלו למצוא הצעות מגוונות של שידוכים - ברמות התקרבות שונות.

סודיות מובטחת!

להרשמה וקבלת טופס, נא לפנות לטל: 058-326-06-47 או למייל: a9996560@gmail.com

נ.ב. מיועד גם למשפחות שמחפשים לבתם בחור בסגנון כזה

הודעה משמחת

לאור הביקוש הגובר והולך

הננו שמחים להודיע כי בעז"ה אנו מתכוונים להוסיף תכנית חדשה של 'כינוסים',

[מלבד ה'כינוסים המרכזיים' המתקיימים אחת לתקופה]

על פי התכנית החדשה, יתקיים כינוס 'איזורי' - אחת לחודש, בכל פעם בעיר

אחרת - עבור תושבי האיזור בלבד.

בכינוסים אלו - נסב יחד סביב שולחנות ערוכים, נשמע שיעורים והרצאות בנושאים שונים

במשנת ברסלב, וגם נערוך שיחת חברים קרובה ופתוחה, סביב הנושאים החשובים.

הכינוס הראשון יתקיים בראש חודש כסליו, בעיה"ק ירושלים, פרטים יבואו.

אי"ה בגליון הבא נפרסם את רשימת הכינוסים המפורטת לשנה הבאה.

נ.ב. הכינוס המרכזי ימשיך להתקיים בעז"ה אחת לשנה.